

Bibliografia historii wychowania, szkolnictwa i myśli pedagogicznej w Polsce za rok 2003 (z uzupełnieniami za poprzednie lata)

Bibliografia rejestruje druki zwarte, artykuły z czasopism i prac zbiorowych. Obejmuje pozycje wydane w 2003 r. oraz te, które nie znalazły się w poprzednich częściach bibliografii publikowanych na łamach „Biuletynu Historii Wychowania”. Od roku 2002 Bibliografia ma układ rzeczowy według podanego niżej schematu:

- I. Opracowania ogólne. Bibliografie
- II. Rozwój oświaty, wychowania i myśli pedagogicznej
 1. Opracowania ogólne
 2. Okres do 1795 roku
 3. Okres 1795–1918
 4. Okres 1918–1939
 5. Okres 1939–1945
 6. Okres 1945–1989
 7. Okres 1989–2003
 8. Oświata polonijna
- III. Dzieje szkół różnych stopni
 1. Szkoły podstawowe i zakłady wychowawcze
 2. Szkoły średnie ogólnokształcące
 3. Szkoły zawodowe
 4. Zakłady kształcenia nauczycieli (z wyjątkiem szkół wyższych)
 5. Szkoły wyższe
- IV. Biografie
 1. Zbiory życiorysów
 2. Poszczególne biografie
- V. Dzieje oświaty pozaszkolnej
 1. Oświata dorosłych
 2. Biblioteki
- VI. Dzieje ruchu nauczycielskiego
 1. Opracowania ogólne i monografie
 2. Pamiętniki nauczycieli
- VII. Organizacje młodzieżowe

I. OPRACOWANIA OGÓLNE. BIBLIOGRAFIE

1. ANDRZEJ Frycz Modrzewski – współczesne odczytanie myśli społeczno-pedagogicznej. Praca zbior. pod red. nauk. Zofii Szaroty. Kraków 2003 Krakowskie Tow. Edukacyjne; na zlec. KSW ss. 83, nlb. 1. Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. (*Acta Academiae Modreviana*).

Treść: Szarota Z.: Przedmowa s. 7–11; Aleksander Tadeusz: Życie i działalność Andrzeja Frycza Modrzewskiego s. 13–23; Pauli Jadwiga: Program naprawy państwa. Aktualność myśli Andrzeja Frycza Modrzewskiego s. 25–32; Orbik Zbigniew: Założenia etyki Andrzeja Frycza Modrzewskiego s. 34–43; Panek Anna: Myśl pedagogiczna Andrzeja Frycza Modrzewskiego s. 45–55; Makiełło-Jarża Grażyna, Kaczanowska Anieli: Współczesne odczytanie poglądów psychologicznych Andrzeja Frycza Modrzewskiego na rozwój i wychowanie człowieka s. 57–62; Olearczyk Teresa E.: Rola nauki i uczonych w myśli Andrzeja Frycza Modrzewskiego s. 64–75; *Modreviana*. [Bibliografia]. Zestawiła Z. Szarota s. 82–84.

2. BIBLIOGRAFIA publikacji pracowników Akademii Pedagogicznej w Krakowie 1996–2000. Pod red. Ireny Burkot; mater. przygot. i oprac. I. Burkot [i in.]. Kraków 2003 Wydaw. Nauk. AP ss. 661, nlb. 1. Akad. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. Bibl. Gł.

3. BORUTA Tadeusz: Konferencja naukowa „Wkład ruchu ludowego w przeobrażenia oświaty i szkolnictwa na wsi” – Kielce, 8–9.04.2002. *Szkice Podlaskie*. Z. 10: 2002 s. 239–240.

4. CHROSTOWSKI Waldemar: Polskie podręczniki archeologii biblijnej i archeologii Palestyny. W: *Starożytna Palestyna w badaniach polskich*. Pod red. Ilony Skupińskiej-Ldvset, Przemysława Nowogórskiego. Łódź 2003 s. 9–26.

5. GRZYBEK Grzegorz: Aktualność idei wychowawczych Józefa Bilczewskiego – metropolity lwowskiego w latach 1900–1923. Bielsko-Biała 2003 Wydaw. Akad. Techniczno-Humanist. ss. 90.

6. KABACIŃSKA Katarzyna, Ratajczak Krzysztof: Dziecko w rodzinie i społeczeństwie. Pieczęta, 24–26 czerwca 2002 roku. *Rocznik Pedagogiczny*. T. 26: 2003 s. 119–124.

7. KORYTKO Andrzej, Narojczyk Krzysztof: Dzieje kształtowania się polskich instytucji oświatowych. *Echa Przeszłości*. [T.] 4: 2003 s. 319–321.
Sprawozdanie z konferencji, Piotrków Trybunalski, 28–29 VI 2002 r.

8. LEWOWICKI Tadeusz: 50 lat (1953–2003) Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. *Rocznik Pedagogiczny*. T. 26: 2003 s. 7–45.

9. MAJOREK Czesław: Niektóre wątki działalności Komisji Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk – Oddział w Krakowie (1958–2002). *Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych*. T. 56: 2003 s. 63–70.

10. NOWAK Krzysztof: Elementy dydaktyki historii na łamach „Miesięcznika Pedagogicznego”. *Pamiętnik Cieszyński*. T. 18: 2003 s. 67–82.
XIX–XX w.

11. OSIĄGNIĘCIA Polaków w międzynarodowych olimpiadach przedmiotowych i konkursach w latach 1983–2003. Pod red. Danuty Nakonecznej i Lidii Jastrzębskiej. Warszawa 2003 MENiS. Biuro Administracyjno-Gospodarcze ss. 107, il. Min. Edukacji Nar. i Sportu, Tow. Szkół Twórczych.

Z treści: Nakoneczna D., Jastrzębska L.: Inicjatywy międzynarodowe na rzecz porównywania wyników kształcenia zdolnych s. 7–11; Wyniki Polaków w międzynarodowych olimpiadach przedmiotowych i konkursach na tle osiągnięć przedstawicieli innych krajów s. 14–74; Kropielnicka Agnieszka: Diagnoza edukacyjno-społeczna: osiągnięcia uczniów w międzynarodowych olimpiadach przedmiotowych i konkursach z uwzględnieniem województw i szkół s. 75–93; Nakoneczna D., Jastrzębska L.: Wybrane zagadnienia z problematyki kształcenia uczniów szczególnie uzdolnionych w Polsce i w innych krajach s. 94–107.

12. OSIŃSKI Zbigniew: Janusz Jędrzejewicz [1885–1951] o wychowaniu. *Annales Universitatis M. Curie-Skłodowska. Sec. F: Historia. Vol. 57: 2002 s. 249–268, r,s.*
13. PATER Mieczysław: Konferencja w 300-lecie powstania wyższej uczelni we Wrocławiu. *Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka. R. 48: 2003 nr 1 s. 126–128.*
Wrocław, 15–16 X 2002 r.
14. POZNAŃSKI Karol: Zespół historii wychowania KNP [Komitetu Nauk Pedagogicznych] PAN. *Rocznik Pedagogiczny. T. 26: 2003 s. 47–53.*
Działalność w l. 2002–2003.
15. PYRZYK Ireneusz: Prekursorzy pedagogiki opiekuńczej. J[ohann] H[einrich] Pestalozzi [1746–1827], J[anusz] Korczak [1878–1942], A[nton Semenowicz] Makarenko [1888–1939], J[ózef] Czesław] Babicki [1880–1952]. Toruń 2003 Wydaw. Adam Marszałek ss. 199.
16. SMOLARCZYK Andrzej: Dzieje szkolnictwa na ziemiach północno-wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej w historiografii polskiej i białoruskiej. [W:] *Historycy polscy, litewscy i białoruscy wobec problemów XX wieku. Historiografia polska, litewska i białoruska po 1989 roku.* Red. Krzysztof Buchowski i Wojciech Śleszyński. Białystok 2003 s. 36–42.
17. ŚLUSARCZYK Franciszek: Ideał wychowania chrześcijańskiego w pismach arcybiskupa Józefa Bilczewskiego. [W:] *Błogosławiony Józef Bilczewski [1860–1923] arcybiskup metropolita lwowski obrządku łacińskiego. Sesja naukowa na Uniwersytecie Jagiellońskim, Kraków 4–5 czerwca 2002.* Red. t. Józef Woźniński. Kraków 2003 s. 161–175.
18. WOŁOSZYN Stefan: Janusz Korczak wobec zagadnień resocjalizacji (z badań nad piśmiennictwem jednego z prekursorów pedagogiki opiekuńczej i resocjalizacyjnej). [W:] *Czesław Czapów 1925–1980. Świadczenia trzech pokoleń. Teksty zebrała i oprac. oraz całość zred. Wanda Kaczyńska.* Warszawa 2003 s. 240–244.
19. ŹRÓDŁA w badaniach naukowych historii edukacji. Pod red. Władysławy Szulakiewicz. Toruń 2003 Wydaw. UMK ss. 241.
Treść: Szulakiewicz W.: Wstęp s. 7–11; Kochanowicz Jerzy: Źródła do dziejów oświaty jezuickiej okresu staropolskiego s. 15–42; Meissner Andrzej: Źródła drukowane do dziejów oświaty w Galicji s. 43–76; Jakubiak Krzysztof: Źródła do dziejów wychowania w rodzinie polskiej z XIX i początków XX wieku s. 77–107; Szulakiewicz W.: Podręczniki historii wychowania jako źródło historyczne „adresowane” s. 109–126; Michalska Iwonna: Wybrane problemy metodologiczne wykorzystywania prasy jako źródła w badaniach historii wychowania s. 127–144; Michalski Grzegorz: Zakresy poszukiwań źródłowych w badaniach historyczno-pedagogicznych stowarzyszeń s. 145–161; Jamrozek Wiesław: Źródła w badaniach historyka wychowania dziejów najnowszych (wybrane problemy) s. 163–170; Szmyd Kazimierz: Badania nad edukacją Galicji doby autonomicznej (uwagi metodologiczne i źródłowe) s. 173–197; Walasek Stefania: Pedagog i historyk wychowania wobec źródeł. Z badań nad oświatą Guberni Wileńskiej i Wileńskiego Okręgu Szkolnego s. 199–212; Jędrzychowska Barbara: Z doświadczeń badawczych historyka oświaty na Wschodzie (Ziemie Litewsko-Białoruskie i Syberia Wschodnia) s. 213–229; Szulakiewicz W.: Źródła do badań nad dziejami środowiska historyków wychowania w archiwach Polskiej Akademii Nauk s. 229–240.
20. BIBLIOGRAFIA prac Stanisława Litaka za lata 1958–2001. Oprac. Teresa Litak. [W:] *Religie, edukacja, kultura. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Litakowi.* Pod red. Mariana Surdackiego. Lublin 2002 s. 743–776.
21. JASTRZĘBSKI Cezary: Bibliografia publikacji Profesora Adama Massalskiego. [W:] *Nauka i oświata a społeczności lokalne na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Prace ofiarowane profesorowi Adamowi Massalskiemu w sześćdziesiątą rocznicę urodzin.* Kielce 2003 s. 177–183.
22. SIERŻĘGA Paweł: Bibliografia prac Profesora Alojzego Zieleckiego 1967–2002. [W:] *Historia. Społeczeństwo. Wychowanie.* Rzeszów 2003 s. 11–24.

II. ROZWÓJ OŚWIATY, WYCHOWANIA I MYŚLI PEDAGOGICZNEJ

1. Opracowania ogólne

23. BAGIŃSKA Teresa: Udział szkół człuchowskich w życiu kulturalnym miasta w latach 1945–2000. *Szkice Człuchowskie*. Nr 9/10: 2000 s. 76–89.

24. BOCZUKOWA Beata: Tradycje szkolnego ruchu krajoznawczo-turystycznego w Polsce. Siedlce 2003 Wydaw. Akad. Podlaskiej ss. 105.
XX w.

25. BROŻEK Krzysztof: Ruch na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych polskich lekarzy w latach 1805–1952. Towarzystwa i kursy. *Medycyna Nowożytna*. T. 10: 2003 z. 1/2 s. 35–98, sum., Zsfg.

26. CIENCIAŁA Teodor: Początki szkolnictwa wiślańskiego. *Kalendarz Cieszyński*. [R. 20]: 2004 [druk.:] 2003 s. 83–88.
Wisła, XVIII–XX w.

27. DOMAGAŁA Karina: Fundacja Opiekuńczo-Wychowawcza im. ks. Leopolda Markieffki w Bogucicach na Górnym Śląsku (1858–1990). [W:] Parafia bogucicka – tradycja i współczesność. Księga jubileuszowa. Red. nauk. Wojciech Świątkiewicz, Janusz Wyciśło. Wyd. 2. Katowice 2000 s. 207–219.

28. DZIAŁALNOŚĆ kobiet polskich na polu oświaty i nauki. Pod red. Wiesława Jamrożka i Doroty Żołędz-Strzelczyk. Poznań 2003 Eruditus ss. 250. Wyd. Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu.

Materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej, 4–6 X 1999, Zajączkowo.

Treść: Żołędz-Strzelczyk D.: Działalność kobiet na polu oświaty w Polsce przedrozbiorowej s. 11–26; Jamrożek W.: Kobiety polskie w ruchu oświatowym Galicji na przełomie XIX i XX wieku s. 27–38; Jakubiak Krzysztof: Polskie czasopiśmiennictwo kobiece dla matek z przełomu XIX i XX wieku oraz okresu II Rzeczypospolitej. Charakter i problematyka s. 39–48; Szulakiewicz Władysław: Współpraca kobiet okresu międzywojennego z wybranymi czasopismami i wydawnictwami jako przejaw działalności naukowej s. 49–60; Rodek Violetta: Kariera naukowa kobiet w II Rzeczypospolitej jako przykład pokonywania barier na drodze ku zrównaniu płci s. 61–72; Kuczyńska Ewa: Prekursorki polskiej logopedii s. 73–81; Ratajczak Krzysztof: Działalność edukacyjna średniowiecznych królowych Polski – Elżbiety Łokietkówny i Elżbiety Rakuszanki s. 85–98; Sokół Zofia: Maria Wystouchowa (1858–1905). Galicyjska działaczka oświatowa i kulturalna. Nauczycielka i redaktorka prasy dla ludu s. 99–130; Koźmian Danuta: Działalność i poglądy pedagogiczne Adolfiny Gorzyckiej-Wieleżyńskiej (1866–1925) s. 131–146; Gulczyńska Justyna: Działalność społeczna i oświatowa Zofii Sokołnickiej (1878–1927) s. 147–160; Wendreńska Iwona: „Wiele czyni, kto wiele kocha...”. O dr Jadwidze Młodowskiej s. 161–170; Jankowski Robert: Maria Lipska-Librachowa jako redaktor czasopisma „Praca Szkolna” w latach 1924–1932 s. 171–182; Kabzińska Łucja: Uwarunkowania edukacji szkolnej dziecka w twórczości naukowej Józefy Joteyko s. 183–202; Szmyd Kazimierz: Zagadnienie polskości i wychowanie państwo- we w poglądach Hanny Pohoskiej (1895–1953) s. 203–214; Meissner Andrzej: Wkład Barbary Żulińskiej (1881–1962) w rozwój polskiej pedagogiki s. 215–226; Głowacka-Sobiech Edyta: Olga Małkowska – twórczyni Dworku Cisowego (Harcerskiej Szkoły Pracy) w Stromowcach Wyżnych s. 227–236; Krzanowski Adam: Helena Pelczar i jej „Stoneczna Góra Zdobyców” s. 237–250.

29. DZIECKO w rodzinie i społeczeństwie. T. 1: Starożytność – Średniowiecze. Red. Juliusz Jundziłł, Dorota Żołędz-Strzelczyk. Bydgoszcz 2002 Wydaw. Uczelniane Akad. Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego ss. 275. Katedra Historii Edukacji i Wychowania w Rodzinie. Akad. Bydgo-

ska, Zakł. Historii Myśli i Doktryń Pedagog. Akad. Bydgoska, Zakł. Historii Wychowania UAM, Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie.

Z treści: Żołądz-Strzelczyk D.: Rozumienie dzieciństwa s. 9–24; Delimata Małgorzata: Potomstwo nieślubne i nieprawie („proles illegitima”) w Polsce średniowiecznej s. 243–258.

Toż. T. 2: Dzieje nowożytnie. Red. Krzysztof Jakubiak, Wiesław Jamrożek. Bydgoszcz 2002 ss. 375.

Z treści: Jakubiak K., Jamrożek W.: Wstęp s. 9–17; Kabzińska Łucja: Dziecko jako przedmiot poszukiwań badawczych w myśli pedagogicznej przełomu XIX/XX wieku s. 21–51; Kabacińska Katarzyna: W co i jak bawiły się dzieci polskie w XVIII wieku? s. 87–100; Wróbel-Lipowa Krystyna: Relacje dzieci – rodzice w polskiej rodzinie ziemiańskiej w XVIII wieku s. 101–110; Kabziński Krzysztof: Warunki rozwoju dziecka w rodzinie wiejskiej okresu międzywojennego s. 111–129; Renz Regina: Dziecko w rodzinie małomiasteczkowej w Polsce międzywojennej s. 130–138; Surdacki Marian: Losy dzieci porzuconych w społeczeństwie europejskim do XX wieku s. 141–165; Latawiec Krzysztof: Działalność przytułku dziecięcego Rosyjskiego Towarzystwa Dobroczyńności w Lublinie w latach 1868–1915 s. 166–184; Jałmużna Tadeusz, Stolińska-Pobralaska Nella: Dziecko jako podmiot opieki w wielonarodowej Łodzi okresu międzywojnia s. 185–200; Michalski Grzegorz: Troska o wychowanie dziecka w działalności Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych s. 201–211; Rolnik Dariusz: Edukacja polityczna młodzieży elit szlacheckich na przykładzie grupy urzędników centralnych i nadwornych Korony czasów Stanisława Augusta (1764–1795) s. 215–231; Winiarz Adam: Wywózki dzieci polskich do Rosji po upadku powstania listopadowego s. 232–238; Jamrożek W.: Opieka nad dzieckiem w opinii i poczynaniach galicyjskiej socjalnej demokracji s. 239–248; Magiera Elżbieta: Wychowanie państwowe dzieci w szkolnictwie powszechnym Drugiej Rzeczypospolitej w kołach Polskiego Czerwonego Krzyża s. 249–259; Grzybowski Romuald: Podmiot czy tworzywo? Kilka uwag o sytuacji dziecka w teorii i praktyce pedagogiki stalinowskiej s. 260–274; Mielczarek Ferdynand: Dziecko jako przedmiot indoktrynacji w świetle analizy treści wybranych podręczników szkolnych z lat 1945–1956 s. 275–287; Szkoła Edward: Prawa dziecka w niektórych przepisach oświatowych po II wojnie światowej s. 288–297; Kicowska Alicja: Pamiętniki jako źródło badań nad dzieckiem i dzieciństwem s. 301–310; Waksmund Ryszard: Historia dziecka i dzieciństwa z perspektywy prozy wspomnieniowej s. 311–322; Szafer Katarzyna: Dzieciństwo we wspomnieniach wielkopolskiej inteligencji i ziemiaństwa z przełomu XIX i XX wieku s. 323–340; Jakubiak K.: Problematyka dzieciństwa na łamach „Dziecka” (1913–1915) s. 341–351; Michalska Iwonna: Wspomaganie rozwoju dziecka przez literaturę w dwudziestoleciu międzywojennym (perspektywa pedagogiczna) s. 352–363; Sanojca Karol: Dziecko jako bohater wydarzeń historycznych w literaturze szkolnej okresu Drugiej Rzeczypospolitej s. 364–375.

30. FLISAK Maciej: Kolonie letnie w Polsce do 1939 roku. *Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych*. T. 56: 2003 s. 17–32, sum.

Od 1882 r.

31. FRYDA Marian: Szkoły w dobrach gemelskich (XVI–XIX w.). *Szkice Człuchowskie*. Nr 9/10: 2000 s. 18–23.

Jemielno (Gemel).

32. GACH Piotr Paweł: Szkoły i drukarnie zakonne na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej w XVIII–XIX wieku. *Roczniki Nauk Społecznych*. T. 30: 2002 z. 2 s. 105–125, sum.

33. HISTORIA. Społeczeństwo. Wychowanie. Pod red. Jerzego Maternickiego, Marioli Hoszowskiej, Pawła Sierzęgi. Rzeszów 2003 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 427, tabl. 2, il., mapy.

Księga pamiątkowa Alojzego Zieleckiego.

Z treści: Maternicki J.: Wstęp s. 7–10; Wójcik-śagan Hanna: O umiejętnościach nauczycieli historii dawnej i dziś s. 41–48; Suchoński Adam: Manifestacja pod zamkiem w Hambach 27 maja 1832 roku w polskich i niemieckich podręcznikach do nauczania historii s. 81–90; Górczyński Wit: Ignacego Lubicz-Czerwińskiego „Rys kultury i oświecenia narodu polskiego od wieku X do końca XVII”. Próba integralnego prezentowania dziejów ojczystych s. 93–103; Hoszowska M.: Kobiet portret własny w świetle pisarstwa historyczno-dydaktycznego Julii Woykowskiej s. 104–123; Bieniek Maria: Kartografia historyczna w polskich podręcznikach historii (1795–1863) s. 124–136; Cesarz-Maternicka Elżbieta: Chłopi i sprawa chłopska w „Dziejach Polski” Michała Bobrzyńskiego s. 137–149; Pisulińska Joanna: Społeczność żydowska w galicyjskich podręcznikach

dziejów Polski okresu powstaniowego s. 150–165; Nowarski Czesław: Niektóre właściwości systemu dydaktycznego w uczelniach kształcących nauczycieli historii w Polsce (1945–1956) s. 194–210; Biesiadecka Elżbieta: Literatura popularnonaukowa, piękna i pamiętnikarska w polskiej myśli dydaktyczno-historycznej okresu PRL-u (zarys problematyki badawczej) s. 220–231; Konopka Hanna: Kobieta – praca – edukacja na łamach „Przyjaciółki” (1948–1956) s. 416–427.

34. ŁOJEK Mieczysław: Jan Kochanowski w edukacji uczniów w latach 1564–1984. Bydgoszcz 2003 M. Łojek ss. 238, nlb. 1, il.

35. MAREK Franciszek: Tradycje oświatowe Górnego Śląska. [W:] Na przełomie wieków... Studia i szkice ofiarowane Profesorowi Zdzisławowi Piaseckiemu w czterdziestolecie pracy naukowej. Red. nauk. Władysław Hendzel i Piotr Obrączka. Opole 2003 s. 431–445.

36. MATUS Irena: W Drohiczynie, Jałowce, Potoce i Różanymstoku. Z dziejów oświaty ludu białoruskiego na Podlasiu. Białystok 2001 Wydaw. Uniw. w Białymstoku ss. 223, il., mapa. XIX–XX w.

37. MIĘDZY historią a edukacją. Studia i szkice dedykowane Profesor Marii Kujawskiej. Pod red. Violetty Julkowskiej. Poznań 2003 Inst. Historii UAM – Uniw. im. Adama Mickiewicza ss. 378, nlb. 1, tabl. 1. (Publikacje Instytutu Historii UAM).

Z treści: Julkowska V.: W kręgu zainteresowań naukowo-badawczych i pracy dydaktycznej Profesor Marii Kujawskiej s. 7–10; Boras Zygmunt: Idea fundacji uniwersytetów w Polsce w epoce nowożytnej. Na przykładzie Wilna, Poznania i Lwowa s. 21–29; Górczyński Wit: „Pielgrzym w Dobromilu...” Izabeli z Flemingów Czartoryskiej – pierwsza próba popularyzacji historii ojczystej w środowisku wiejskim s. 30–45; Dworecki Zbigniew: Problematyka oświaty i wychowania młodzieży w poglądach wielkopolskiej chadecji w latach 1920–1925 s. 46–55; Hauser Przemysław: Recepcja ideologii narodowosocjalistycznej w szkołach niemieckich na Pomorzu i w Wielkopolsce w latach 1932–1939 s. 56–65; Julkowska V.: Niezwykła szkoła w niezwykłym miejscu. Rydzynski eksperyment wychowawczo-dydaktyczny w latach 1928–1939 s. 66–79; Łuczak Czesław: Bariery rozwoju wielkopolskiej konspiracji w latach hitlerowskiej okupacji (1939–1945) s. 80–84; Bonusiak Włodzimierz: Polityka kulturalna okupanta radzieckiego we Lwowie październik 1939 – czerwiec 1941 s. 85–95; Matusak Piotr: Żeńska Służba Bezpieczeństwa „Kielnia” Przemysłu Wojennego „Magazyn” Armii Krajowej s. 96–106; Jakubowska Barbara: Szkolna historia na obczyźnie – środowisko emigracyjne w Wielkiej Brytanii 1941–1956 s. 107–118; Schramm Tomasz: Środowisko historyczne na Uniwersytecie Poznańskim w sytuacji politycznej lat 1945–1956 s. 119–130; Konopka Hanna: Doskonalenie nauczycieli Nauki o Konstytucji (1952–1956) s. 131–140; Skórzyńska Izabela: Teatr ocalający duchowość. Rzecz o teatrach poznańskich studentów 1953–1989 s. 141–158; Alojzy: Edukacyjne walory „Dziejów narodu i państwa polskiego” s. 312–322.

38. MIREK Agata: Praca opiekuńczo-wychowawcza Zgromadzenia Córek Maryi Niepokalanej w Radomiu w latach 1910–1962. *Studia Sandomierskie*. T. 10: 2003 s. 70–87, riass.

39. NAUKA i oświata a społeczności lokalne na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Prace ofiarowane profesorowi Adamowi Massalskiemu w sześćdziesiątą rocznicę urodzin. Pod red. Wiesława Cabana; przy współpr. Ewy Kuli i Cezarego Jastrzębskiego. Kielce 2003 Wydaw. Akad. Świętokrzyskiej ss. 187, nlb. 5, il.

Treść: Markowski Mieczysław B.: Profesor Adam Massalski uczony, społecznik, organizator i popularyzator życia naukowego w Kielcach s. 8–9; Szabat Barbara: Społeczne akcje oświatowe w Kielcach na rzecz dorosłych na przełomie XIX i XX wieku s. 29–38; Czapska Małgorzata: Właściciele prywatnych wyższych szkół i pensji męskich w Królestwie Polskim w okresie międzypowstaniowym s. 49–61; Stawiak-Ososińska Małgorzata: Kształcenie położnych w Warszawie w latach 1833–1862 (w świetle aktualnych badań) s. 63–72; Miąso Józef: Szkoły realne w Królestwie Polskim po powstaniu styczniowym s. 83–89; Kula E.: Nauczyciele szkół średnich w guberni kieleckiej w latach 1867–1873 s. 91–107; Binkowska Katarzyna: Moralizatorski charakter twórczości księdza Józefa Szpaderskiego (1816–1877) s. 109–114; Jałmużna Tadeusz, Wiśniewska Ewa: Nauczyciele seminariów nauczycielskich w Płocku w okresie międzywojennym s. 115–120; Wójcik-Sagan Hanna: Historycy i studenci historii na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1918–1939 s. 121–126; Majewski Sta-

nistaw: Organizacja szkolnictwa średniego ogólnokształcącego w Polsce (1932–1939) s. 127–140; Salata-Zasacka Lidia: Wkład Emilii Manteuffel w rozwój działalności opiekuńczo-wychowawczej na Kielecczyźnie w okresie międzywojennym s. 145–152; Przeniosło Marek: Postawa chłopów Królestwa Polskiego wobec szkoły w latach I wojny światowej s. 153–164; Florek Magdalena: Organizacja szkolnictwa muzycznego na terenie województwa kieleckiego w latach 1945–1975 (w świetle aktualnych badań) s. 165–176.

Rec.: Tylińska Ewelina, *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 212–215.

40. NIEŚWIESKIE wspomnienia. Kom. red. Lucja Jakubowska, Jadwiga Mazurowa, Halina Osmólska, Czesław Sołczerski. Wyd. 2. Warszawa 2001 Łośgraf ss. 415, tabl. 4, il., mapy.

Z treści: Mazurowa Jadwiga z domu Narkiewicz-Jodko: Państwowe Gimnazjum imienia Władysława Syrokomli w Nieświeżu s. 49–66; Świętorzecka Janina z domu Jeleńska: Lata szkolne (1925–1930) s. 67–74; Mazurowa J. z domu Narkiewicz-Jodko: Moje wspomnienia z nieświeskiego Gimnazjum (lata 1926–1934) s. 75–90; Kądziela Stanisław: Nieświeska rapsodia gimnazjalna (lata 1929–1937) s. 91–106; Bartnicka Halina z domu Zienkiewicz: Wspomnienia szkolne (lata 1936–1941) s. 107–112; Draczyński Kazimierz: Zjazd absolwentów Gimnazjum w 1938 roku s. 113–114; Absolwenci Państwowego Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Nieświeżu z lat 1921–1939. Oprac. Redakcja s. 115–124; Igielska Anna z domu Wołoszynówna: Seminarium Nauczycielskie w Nieświeżu s. 125–130; Igielska A.: Szkoły powszechne w Nieświeżu (lata 1932–1940) s. 131–134. Wyd. 1. 1999.

41. OD NARODZIN do wieku dojrzałego. Dzieci i młodzież w Polsce. Praca zbiorowa. Cz. 2: Stulecie XIX i XX. Praca zbior. pod red. Elżbiety Mazur. Warszawa 2003 IAIe PAN ss. 260, sum. Inst. Archeologii i Etnologii PAN.

Treść: Kondracka Mariola: Sytuacja dziecka w rodzinach zamożnego mieszczaństwa warszawskiego w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku s. 13–38; Mazur E.: Opieka nad sierotami w dziewiętnastowiecznej Warszawie s. 39–50; Kowicka Elżbieta: Codzienny jadłospis dzieci Aleksandra i Anny Potockich z Wilanowa w latach 1811–1812 s. 51–60; Wysoczyńska Romana: Sytuacja wychowanków szkoły jezuickiej na przykładzie Kolegium w Chyrowie w latach 1886–1939 s. 61–72; Walaszek Adam: Dzieci imigrantów i kontrola społeczna w Stanach Zjednoczonych na początku wieku XX s. 73–98; Molenda Jan: Wpływ I wojny światowej na zmianę pozycji dziecka i młodzieży w rodzinie i społeczności chłopskiej s. 99–124; Żarnowski Janusz: Pierwszy Ogólnopolski Kongres Dziecka (1938) s. 125–144; Sadowska Jolanta: Problematyka wychowawcza i oświatowa w sporach politycznych II Rzeczypospolitej (na przykładzie dyskusji nad reformą jędrzejewiczowską) s. 145–162; Gawin Magdalena: Spór o wychowanie seksualne dzieci i młodzieży w dwudziestoleciu międzywojennym s. 163–184; Sierakowska Katarzyna: Młodzież gimnazjalna w szkole i w czasie wolnym w dwudziestoleciu międzywojennym s. 185–206; Jarosz Dariusz: Ideologizacja wychowania dzieci w Polsce (1948–1956): słowa i czyny s. 207–230; Landau-Czajka Anna: Zagrożenia i niebezpieczeństwa „nowomodnych rozrywk”. Co grozi dzieciom ze strony książek, teatru, filmu, telewizji, wideo, gier komputerowych i wszystkiego, co uda się jeszcze wynaleźć? s. 231–246; Kantor Ryszard, Zięzio Ryszard: Zabawy i zabawki w życiu polskich dzieci w XIX i XX wieku s. 247–260.

42. OLSZANOWSKI Franciszek, Prusiewicz Elżbieta, Walkow Rafał: Dzieje szkolnictwa na Ziemi Odolanowskiej w zarysie. Praca zbior. pod red. R. Walkowa. Odolanów-Ostrów Wielkopolski 2000 Poligrafia ZWD ss. nlb. 2, 68, il.

43. OPOCZNO. Studia i szkice z dziejów miasta. Pod red. Marty Meduckiej. Kielce 2003 KTN ss. 518, nlb. 2, tabl. 32, il., mapy. Kieleckie Tow. Nauk., Urząd Miej. w Opocznie.

Z treści: Świątek Lidia: Z dziejów oświaty w Opocznie (do 1939 r.) s. 215–225; taż: Z dziejów oświaty w Opocznie (1939–1945) s. 253–264.

44. PAWELSKI Leszek: Wartości patriotyczno-wojskowe w nauczaniu i wychowaniu w latach 1945–1999. *Rocznik Koszaliński*. Nr 30: 2002 s. 119–131.

45. PIERONEK Tadeusz: Droga odrodzenia polskich uczelni teologicznych. *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*. [T.] 35: 2002 z. 1 s. 7–16.

W l. 1954–2000.

46. PŁATEK Stefan: Stulecie w edukacji i wychowaniu [w Sosnowcu]. *Rocznik Sosnowiecki*. T. 11: 2002 [druk.:] 2003 s. 99–119.
XIX–XX w.

47. RELIGIE, edukacja, kultura. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Stanisławowi Litakowi [ur. 1932]. Pod red. Mariana Surdackiego. Lublin 2002 TNKUL ss. 779, nlb. 11, il., mapy. Tow. Nauk. KUL. (Prace Wydziału Historyczno-Filologicznego. [Nr] 86).

Z treści: Surdacki Marian: Profesor Stanisław Litak – historyk Kościoła, wychowania i szkolnictwa s. 5–14; Szybiak Irena: Kazania jubileuszowe ks. Michała Franciszka Karpowicza, czyli u początków polskiej edukacji dorosłych s. 349–357; Miąso Józef: Rola Konwiktu Szaniawskich w Łukowie w edukacji młodzieży drobnoszlacheckiej s. 359–372; Draus Jan: Stanisław Bednarski – historyk kultury i wychowania s. 395–405; Bieńkowski Tadeusz: Teatr w systemie edukacyjnym szkół jezuickich w Polsce. Wnioski do syntezy s. 407–411; Łaskiewicz Hubert: Losy absolwentów Instytutu Inżynierów Komunikacji im. Imperatora Aleksandra I po 1917 roku s. 413–419; Barańska Anna: Nauczyciele Gimnazjum Lubelskiego jako realizatorzy wychowawczych zadań szkoły w okresie międzypowstaniowym s. 421–429; Puszkas Alicja: Sieć szkolna miasta Lwowa w 1913 roku s. 431–441; Juško Edmund: Organizacje związkowe nauczycieli szkół powszechnych w powiecie tarnowskim w latach 1918–1939 s. 443–450; Rogozińska Anna: Szkoły sióstr urszulanek w Tarnowie, Kołomyi, Stanisławowie i we Lwowie s. 451–457; Pawelec Marek: Koło Pedagogiczne Studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1931–1939 s. 459–464; Gawrysiakowa Janina: Studenci Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego wśród 108 błogosławionych męczenników polskich z okresu drugiej wojny światowej s. 465–467; Strzembosz Tomasz: Moje harcerstwo. Relacja s. 469–492; Konopka Hanna: Pierwsze lata nauczania religii w szkołach w Polsce Ludowej (1944–1948) s. 493–502; Dybiec Julian: Szkoła i małe ojczyzny s. 507–513.

Rec.: Bieńkowski Tadeusz, *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 211–212.

48. SIENKOWSKI Eugeniusz, Raczyńska Krystyna: Dzieje nauczania medycyny w Gdańsku. *Archiwum Historii i Filozofii Medycyny*. T. 66: 2003 z. 1 s. 39–44, sum.
XVI–XX w.

49. SŁAWIŃSKI Piotr: Szkolnictwo średnie w Sandomierzu w latach 1915–1944. Sandomierz 2002 Komitet Obchodów 400-lecia Collegium Gostomianum ss. 164, nlb. 1, il., sum. (Collegium Gostomianum. T. 3).

50. SOKÓŁ Zofia: Sprawozdanie z konferencji: „Wkład ruchu ludowego w przeobrażenia oświaty i szkolnictwa na wsi” Kielce, 8–9 kwietnia 2002 roku. *Zeszyty Wszechnicy Świętokrzyskiej*. [Nr] 16: 2003 s. 151–156.

51. SZMYD Kazimierz: Międzynarodowa konferencja historyków wychowania w WSP Rzeszów. *Zeszyty Naukowe WSP w Rzeszowie*. Nr 35: Ser. Społeczno-Pedagogiczna i Historyczna: Pedagogika i Psychologia. [Z.] 5: 1999 s. 169–171.

12–14 X 1998 r. nt.: „Pedagogika nowego wychowania w Polsce u schyłku XIX i w pierwszej połowie XX w. (podstawowe przejawy i współczesne odniesienia)”.

52. SZMYD K.: Twórcy nauk o wychowaniu w środowisku akademickim Lwowa (1860–1939). Rzeszów 2003 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 530, il., rez., Zsfg.

53. TRADYCJE i współczesność łódzkich szkół średnich. Rola szkolnictwa łódzkiego w tworzeniu dziedzictwa kulturowego Łodzi w XX wieku. Red. Tadeusz Jałmużna. Łódź 2003 Łódzkie Tow. Nauk. ss. nlb. 2, 353.

Z treści: Leżańska Wiesława: Miejsce nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących w społeczeństwie Polski międzywojennej s. 31–39; Michalska Iwonna: Łódzka szkoła średnia w lokalnej prasie codziennej *Dru-giej Rzeczypospolitej* s. 41–50; Michalski Grzegorz: Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych w Łodzi w okresie międzywojennym s. 51–62; Baranowski Krzysztof: Średnie szkoły ogólnokształcące mniejszości narodowościowych w Łodzi w okresie Drugiej Rzeczypospolitej s. 63–83; Moos Janusz, Zajac Bożena:

Innowacje pedagogiczne w łódzkich technicznych szkołach średnich w latach 1970–2000 s. 85–101; Witkowska-Urban Ewa: Działalność pedagogiczna i społeczna Romany Pachuckiej s. 105–108; Jałmużna T.: Aktywność pedagogiczna i oświatowa Kazimierza Spornego s. 109–113; Jałmużna Tomasz: Jakub Stefan Cezak – twórczy nauczyciel oświatowiec s. 115–122; Anuszczyk Bożena, Kamiński Jan: Karol Król – nauczyciel i wychowawca młodzieży s. 123–128; Brożyński Tadeusz: Mieczysław Woźniakowski – nauczyciel, organizator oświaty i wychowania s. 129–136; Błaszczak Zbigniew: Henryk Grenda – kurator postępu pedagogicznego oraz budowniczy placówek oświatowych i sportowych (1928–1998) s. 137–145; Kolański Andrzej: Stefan Szyburski – dyrektor IX Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi w latach 1945–1967 s. 147–151; Tadeusiewicz Grażyna: Maria Woyczyńska – twórca systemu orientacji i poradnictwa zawodowego w Łodzi s. 153–157; Wójtowicz M. Wojciech: Andrzej Gołąb – twórczy pedagog s. 159–164; Ignaczak Zdzisław: Tadeusz Lis (1923–1990) – nauczyciel fizyki w IX Liceum Ogólnokształcącym w latach 1952–1982 s. 165–168; Bułhak Małgorzata, Szewczyk Renata: Zygmunt Lorentz – nauczyciel historii, wychowawca młodzieży i regionalista s. 169–173; Bartosik Iwona, Frejdllich Konrad: Józef Rynkowski (1901–1980) s. 175–179; Bartosik I., Frejdllich K.: Henryk Konarzewski (1916–1991) s. 181–185; Skorek Henryk Władysław: Jan Czeraszkiwicz (1867–1924) s. 187–197; Szczepańska Beata: Marian Dura – dyrektor Miejskiego Seminarium Nauczycielskiego im. Ewarysta Estkowskiego s. 199–204; Kucharska Maria: Docent dr Zdzisław Batorowicz – twórca łódzkiej szkoły dydaktyki geografii s. 205–210; Kop Jadwiga: Anna Dylikowa – profesor, nauczyciel, wychowawca s. 211–217; Kop J., Kucharska M.: Teofil Katra – nauczyciel geografii, organizator tajnych kompletów s. 219–223; Witkowska-Urban Ewa: Prywatne Gimnazjum Żeńskie Zofii Pętkowskiej i Wiktorii Macińskiej w Łodzi w latach 1918–1939 s. 227–234; Jałmużna T.: Korespondencyjne Gimnazjum i Liceum Związku Młodzieży Polskiej w Łodzi w latach 1948–1950 s. 235–247; Wieczorek Edward: Salezjańska Szkoła Rzemiosł s. 249–255; Łynka Aleksander: II Liceum Ogólnokształcące im. Gabriela Narutowicza w Łodzi (1904–2002) s. 257–262; Michalewski Kazimierz: III Liceum Ogólnokształcące – tradycja i współczesność s. 263–270; Nowakowska Izabela: Tradycje IV Liceum Ogólnokształcącego im. Emilii Szanieckiej w Łodzi s. 271–279; Ignaczak Zdzisław, Kolański Andrzej: IX Liceum Ogólnokształcące – historia i współczesność s. 281–289; Falak Danuta: XXVI Liceum Ogólnokształcące w Łodzi im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego s. 291–304; Skrzypek Krzysztof: Nowe licea ogólnokształcące na łódzkiej mapie oświatowej w latach dziewięćdziesiątych na przykładzie XLI Liceum Ogólnokształcącego s. 305–311; Toś Ewa: Ocalić od zapomnienia. Kartki z historii XII Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Wyspiańskiego w Łodzi s. 313–322; Szymczyk Anna: Działalność Społecznego Liceum Ogólnokształcącego Towarzystwa Oświatowego „Szkoła 2001” w latach 1990–2001 s. 323–330; Skoczylas Wiesław, Sokołowski Maciej: Łódzka Szkoła Mistrzostwa Sportowego na miarę XXI wieku s. 331–337; Skorek Henryk Władysław: Z historii i tradycji Gimnazjum i Liceum im. M. Kopernika w Łodzi s. 339–353.

54. WIEJA Waldemar: Szkolnictwo w Złotym Stoku (Reichenstein) od XVI do połowy XX w. *Studia Śląskie*. T. 61: 2002 s. 137–157, sum., Zsfg.

2. Okres do 1795 roku

55. BEDNARSKI Stanisław: Upadek i odrodzenie szkół jezuickich w Polsce. Studium z dziejów kultury i szkolnictwa polskiego. Kraków 2003 WAM; Wyższa Szkoła Filoz.-Pedagog. „Ignatiana” ss. 537, nlb. 3, tabl. 46, il., mapy. (Klasycy Jezuickiej Historiografii. T. 3).

XVI–XVIII w.; Repr., oryg.: Kraków 1933.

56. BIAŁOUSZ Waldemar: Dzieje szkoły jezuickiej w latach 1602–1773. Sandomierz 2002 Komitet Obchodów 400-lecia Collegium Gostomianum ss. 212, il., sum. (Collegium Gostomianum. T. 1).

57. BORAS Zygmunt: Tradycje uniwersyteckie Poznania. Poznań 2003 Wydaw. Nauk. UAM ss. 162, nlb. 2, tabl. 6, il. UAM w Poznaniu. (Historia. Nr 200).

Szkolnictwo jezuickie XVI–XVIII w.

58. BUDZYŃSKI Józef: Nowy humanistyczny system wychowania w dawnych gimnazjach Śląska XVI–XVIII w. *Meander*. R. 58: 2003 [nr] 3/4 s. 355–370, argum.

59. BURDA Bogumiła: Rozwój ośrodków edukacyjnych w miastach na środkowym Nadodrzu w okresie wczesnonowoczesnym. *Kronika Ziemi Żarskiej*. R. 7: 2003 nr 3 s. 107–115.

60. CHACHAJ Jacek: Łacińskie szkolnictwo parafialne na Rusi Koronnej od XVI do XVIII wieku. Lublin 2003 TN KUL ss. 289, nlb. 5, tab., sum. Tow. Nauk. KUL. (Prace z Historii Szkolnictwa w Polsce. T. 9) (Źródła i Monografie. [T.] 254).

61. CHACHAJ J.: Stan unickiego szkolnictwa parafialnego na terenie Korony w XVIII wieku w świetle akt wizytacji. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 80: 2003 s. 29–47, Zsfg.

62. DWORZACZKOWA Jolanta: Szkoła w Lesznie do 1656 roku. Nauczyciele i programy. Leszno 2003 LTK ss. 111, il., sum., shrnuti, Zsfg. Leszczyńskie Tow. Kult., Zarząd Miasta Leszno, Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa im. J.A. Komeńskiego w Lesznie.

63. GAWLIK Stanisław: Nauczyciel w poglądach pedagogicznych Grzegorza Piramowicza. [W:] Na przełomie wieków... Studia i szkice ofiarowane Profesorowi Zdzisławowi Piaseckiemu w czterdziestolecie pracy naukowej. Red. nauk. Władysław Hendzel i Piotr Obrączka. Opole 2003 s. 417–430.

64. JUREK Piotr: Opieka nad nieletnimi po śmierci rodziców w świetle III Statutu Wielkiego Księstwa Litewskiego. *Acta Universitatis Wratislaviensis*. No 2501: Prawo. T. 285: Studia historyczno-prawne: 2003 s. 85–100, Zsfg. 1588 r.

65. KACZMAREK Krzysztof: Augustianie na studiach w Krakowie w XV wieku. *Nasza Przeszość*. [T.] 99: 2003 s. 131–164, sum.

66. KACZMAREK K.: Średniowieczne „Collegium Augustianum” w Grudziądzu. Kilka słów o uniwersytecie, którego nigdy nie było. *Rocznik Grudziądzki*. T. 15: 2003 s. 9–20.

67. Kamuntavičienė Vaida: Szpitale i szkoły parafialne diecezji wileńskiej i żmudzkiej w drugiej połowie XVII wieku według danych akt wizytacyjnych Kościoła katolickiego. *Kwartalnik Historyczny*. R. 110: 2003 nr 2 s. 51–72, sum.

68. KARPIŃSKI Andrzej: Child abuse in Polish towns, 16th–18th centuries. *Acta Poloniae Historica*. [T.] 88: 2003 s. 37–64.

69. KASUBALA Tadeusz: Nauczyciele szkół parafialnych w diecezji wileńskiej w latach 1773–1792. *Wiadomości. Kościelne Archidiecezji Białostockiej*. R. 9: 2000 nr 4 s. 187–195.

70. KŁOCZOWSKI Jerzy: Zakon dominikański i początki wyższego szkolnictwa na ziemiach polskich. [W:] Dominikanie: Gdańsk – Polska – Europa. Materiały z konferencji międzynarodowej pt.: „Gdańskie i europejskie dziedzictwo – zakon dominikanów w dziejach Gdańska zorganizowanej przez Klasztor OO. Dominikanów w Gdańsku”, Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego, Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, z okazji 775-lecia powstania klasztoru św. Mikołaja w Gdańsku, (9–10 maja 2002). Pod red. Dariusza Aleksandra Dekkańskiego, Andrzeja Gołembnika, Marka Grubki. Gdańsk-Pelplin 2003 s. 67–87.

71. LICHAŃSKI Jakub Z[dzisław]: Retoryka w Polsce. Studia o historii, nauczaniu i teorii w czasach I Rzeczypospolitej. Warszawa 2003 DiG ss. 142, il. XVI–XVIII w.

72. LISIAK Bogdan: Nauczanie matematyki w polskich szkołach jezuickich od XVI do XVIII wieku. Studia i materiały. Kraków 2003 WAM; Wyższa Szkoła Filoz.-Pedagog. „Ignatianum” ss. 258. (Studia i Materiały do Dziejów Jezuitów Polskich. T. 14).

73. ŁUKASIEWICZ Dariusz, Szultka Zygmunt: Wzrost roli państwa w przemianach systemu oświaty Pomorza pruskiego w XVIII wieku. [W:] Historia Pomorza. T. 2: Do roku 1815. Cz. 3: Pomorze Zachodnie w latach 1648–1815. Pod red. Gerarda Labudy. Poznań 2003 s. 875–901.

74. NOWAK Zenon Hubert: Mikołaj Kopernik jako uczeń szkoły św. Jana w Toruniu i studium partykularnego w Chełmnie. *Rocznik Muzeum w Toruniu*. T. 10: 2001 s. 19–23, sum.

75. OLCZAK Stanisław K.: Szkolnictwo parafialne w dawnej Rzeczypospolitej. W: Chrześcijaństwo w dialogu kultur na ziemiach Rzeczypospolitej. Materiały Międzynarodowego Kongresu, Lublin, 24–26 września 2002 r. Red. Stanisław Wilk. Lublin 2003 s. 419–425.

76. PAWLAK Marian: Nauczyciele szkół parafialnych diecezji kujawsko-pomorskiej w epoce staropolskiej. [W:] Religijność na Kujawach i ziemi dobrzyńskiej w czasach staropolskich. Materiały ogólnopolskiej konferencji naukowej zorganizowanej na Wydziale Humanistycznym WSHE przez Zakład Dziejów Religii, 30 maja 2003. Pod red. Andrzeja Mietza. Włocławek 2003 s. 135–147.

77. PAWLAK M.: Szkoły parafialne na Kujawach w XVI–XVIII w. [W:] Między Zachodem a Wschodem. Studia ku czci profesora Jacka Staszewskiego. T. 2. Pod red. Jarosława Dumano-wskiego [i in.]. Toruń 2003 s. 495–507.

78. PAŹDZIÓR Kamil: Edukacja jako narzędzie polityki wyznaniowej Sejmu Wielkiego wobec innowierców. *Nasza Przeszołość*. [T.] 100: 2003 s. 329–366, sum.

79. PELCZAR Roman: Cerkiewne szkolnictwo parafialne w Rzeczypospolitej w XVI–XVIII w. Podstawy ideowe, organizacyjne i materialne. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 65–83, sum.

80. PELCZAR R.: Szkoła parafialna w Krośnie w XIV–XVIII w. *Nasza Przeszołość*. [T.] 99: 2003 s. 27–53, sum.

81. PIECHNIK Ludwik: Powstanie i rozwój jezuickiej „Ratio studiorum” (1548–1599). Origin and development of the Jesuit Ratio studiorum. Kraków 2003 WAM; Wyższa Szkoła Filoz.-Pedagog. „Ignatianum” ss. 264. (Studia i Materiały do Dziejów Jezuitów Polskich. T. 11).

82. POPIAK Wanda: „Linguarum methodus novissima” de Jean Amos Komensky. *Organon*. No 31: 2002 [druk.:] 2003 s. 172–179.

83. RÓŻAŃSKI Mieczysław: Szkoły parafialne w XVI–XVIII wieku w archidiakonacie uniejowskim. Łódź 2003 Archidiec. Wydaw. Łódzkie ss. 255, nlb. 1, Zsfg.

84. RUCIŃSKI Robert: O sposobach finansowania studiów przez mieszczan z wielkich miast pruskich w średniowieczu. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 63: 2003 s. 87–102, sum.

85. SEREDYKA Jan: Utytułowani obywatele I Rzeczypospolitej wpisani w latach 1592–1745 do Metryki nacji polskiej Uniwersytetu w Padwie. [W:] Europa w Polsce – Polska w Europie. Cz. 1. Praca zbior. pod red. Marceliego Kosmana i Bogdana Koszela. Poznań-Wrocław 2003 s. 47–72.

86. SKIEŁCZYŃSKI Zbigniew: Życie umysłowe w dawnym Łowiczu. *Roczniki Łowickie*. T. 1: 2003 s. 11–40.
Szkoły, XV–XVIII w.

87. SURDACKI Marian: Szkoła parafialna i oświata w Urzędowie w XV–XVIII wieku. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 29–64, sum.

88. SZULTKA Zygmunt: Główne linie rozwoju szkolnictwa w drugiej połowie XVII i początkach XVIII wieku. [W:] *Historia Pomorza*. T. 2: Do roku 1815. Cz. 3: Pomorze Zachodnie w latach 1648–1815. Pod red. Gerarda Labudy. Poznań 2003 s. 434–455.

89. TOMASIUK Urszula: Działalność opiekuńczo-wychowawcza księżnej Anny Pauliny z Sapiehów Jabłonowskiej na tle dziejów. *Szkice Podlaskie*. Z. 10: 2002 s. 17–30.

90. WEREDA Dorota: Pochodzenie i wykształcenie duchowieństwa unickiej diecezji brzeskiej w XVIII wieku. *Studia Podlaskie*. T. 13: 2003 s. 107–127.

91. WESOŁOWSKA Sylwia: Szkolnictwo wyższe i średnie w Księstwie Pomorskim po 1535 roku. *Nasze Pomorze*. Nr 4: 2002 [druk:] 2003 s. 149–174.

92. WESOŁOWSKA S.: Średniowieczne zwyczaje szkolne na Pomorzu. [W:] *Życie dawnych Pomorzan*. [Cz.] 1: Materiały z konferencji, Bytów 20–21 października 2000. Pod red. Wojciecha Łysiaka. Bytów-Poznań 2001 s. 35–43.

3. Okres 1795–1918

93. ADAMCZYK Mieczysław: Szkoły obce w edukacji Galicjan. Cz. 1: Kraje korony węgierskiej. Warszawa 2003 Rytm; Węgierski Inst. Kultury ss. 459, nlb. 1. XVIII–XIX w.

94. APOZNAŃSKI Józef: Oświata w guberni suwalskiej w okresie 1864–1900. *Acta Baltico-Slavica*. [T.] 26: 2001/2002 [druk:] 2002 s. 273–313, sum.

95. BARAŃSKI Józef: Szkoły rzemieślniczo-niedzielne na północnym Mazowszu w okresie Królestwa Polskiego (do 1862 roku). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 85–113, sum.

96. BIENIEK Maria: Środki kartograficzne w polskich podręcznikach historii okresu 1864–1914. *Echa Przeszłości*. [T.] 4: 2003 s. 9–89, Zsfg.

97. BOROWCZYK Jerzy: Rekonstrukcja procesu filomatów i filaretów 1823–1824. Historia śledztwa przeciw uczestnikom konspiracji studenckich i młodzieżowych w Wilnie oraz w Wileńskim Okręgu Naukowym. Poznań 2003 Wydaw. Nauk. UAM ss. 815, tabl. 16, il., sum. UAM w Poznaniu. (Filologia Polska. Nr 75).

98. BOSIACKI Adam: Profesor Antoni Białecki (1836–1912) i jego wpływ na środowisko prawników Szkoły Głównej Warszawskiej. *Studia Iuridica*. T. 42: 2003 s. 7–18.

99. BURZYŃSKA Lidia: Strajki szkolne w byłym powiecie kartuskim w latach 1906–1907. *Rocznik Gdański*. T. 63: 2003 z. 1/2 s. 87–101, sum.

100. CHODAKOWSKA Janina: Seminarium na kierunkach humanistycznych w polskich uniwersytetach na przełomie XIX i XX wieku. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 115–134, sum.

101. DAWIDOWICZ Aneta: Zygmunt Balicki [1858–1916] o wychowaniu narodowym. *Annales Universitatis M. Curie-Skłodowska*. Sec. K: Politologia. Vol. 10: 2003 s. 159–172, sum.

102. [DZIEWIĘTNASTOWIECZNE] XIX-wieczne świadectwa szkolne. (Przyczynek do historii szkoły wojnickiej). [Wyd.] Jerzy Chumiński. *Zeszyty Wojnickie*. R. 10: 2001 nr 1 s. 16–32. Z 1. 1861–1881.

103. GZELLA Grażyna: Konsekwencje artykułów o strajku szkolnym (1906–1907) dla redaktorów „Gazety Grudziądzkiej”. *Rocznik Grudziądzki*. T. 15: 2003 s. 39–53.

104. HOSZOWSKA Mariola: Kobiety w galicyjskim podręczniku historii Ludwika Leśniewskiej. [W:] Małe regiony w wielkiej polityce Polski, Słowacji i Ukrainy. Pod red. Mariana Stolarczyka, Andrzeja Bonusiaka, Jerzego Kuzickiego. Rzeszów 2003 s. 155–172.

105. JAGIELSKA Maria: Rysunki uczniów poznańskich szkół z 1911 i 1913 roku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. *Biblioteka*. Nr 7: 2003 s. 59–68, sum. s. 6.

106. KSIĄŻKIEWICZ-TYLKA Danuta: Nauczyciele nowotarskiego gimnazjum w latach 1904–1918. *Almanach Nowotarski*. Nr 7: 2003 s. 95–101.

107. KULAK Teresa: Wrocławskie studia Wojciecha Korfantego (1896–1901). [W:] Wojciech Korfanty 1873–1939. W 130 rocznicę urodzin. Pod red. Teresy Kulak. Wrocław 2003 s. 13–26.

108. MARKIEWICZOWA Hanna: Działalność opiekuńczo-wychowawcza Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności 1814–1914. Warszawa 2002 Wydaw. Akad. Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ss. 300, tabl. 1.

109. MASSALSKI Adam: Nauczyciele języka niemieckiego rządowych szkół średnich Królestwa Polskiego w latach 1833–1862. [W:] ...et quorum pars magna fui... Księga pamiątkowa poświęcona profesorowi Zbigniewowi Janowi Góralskiemu. Pod red. Wojciecha Kalwata i Adama Penkalli. Kielce 2003 s. 225–253.

110. MIĘDZY nauką a oświatą. Na styku szkolnictwa wyższego i średniego w Galicji na przełomie XIX i XX w. Materiały konferencyjne. Praca zbior. pod red. Lucjana Faca. Przemysł 2003 Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa ss. 167.

Treść: Fac L.: Zamiast wstępu s. 7–9; Elźbiaciak Joanna: Nauczyciele c. k. gimnazjum w Wadowicach w latach 1866–1918. Działalność pedagogiczna i naukowa s. 11–20; Gablankowski Maciej: Początki Instytutu Technicznego w Krakowie w oczach Ludwika Kosickiego, jego pierwszego dyrektora s. 21–30; Szwie Bożena: Zainteresowania naukowe nauczycieli nauk przyrodniczych Galicji na przełomie XIX i XX w. s. 31–40; Berendt Tomasz: Uczni bez katedr. Dorobek naukowy gimnazjalnych nauczycieli historii w Przemysłu (od 1867 do 1939 r.) s. 41–55; Pułocki Tomasz: Obchody stulecia urodzin Słowackiego w Przemysłu [w 1909 r.] s. 57–76; Kozimala Irena: Średnie szkolnictwo żeńskie w Galicji Wschodniej na przełomie XIX i XX w. s. 77–89; Konieczny Zdzisław: Przemyskie środowisko nauczycielskie na przełomie XIX i XX wieku s. 91–98; Stojak Grażyna: Nauczanie rysunku w przemyskich zakładach kształcenia nauczycieli s. 99–115; Fac L.: Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemysłu: z obowiązku i z potrzeby serca. Integrująca rola TPN w środowisku nauczycielskim Przemysłu we wstępnym okresie jego działalności s. 117–124; Puszka Alicja: Status nauczycieli historii i geografii państwowych szkół średnich w Galicji w okresie autonomii (1868–1914) s. 125–140; Więch Arkadiusz S.: Polska Nagroda Nobla – mecenat Erazma Józefa Jerzmanowskiego [1844–1909] s. 141–153; Mucha Izabela: Historia i jej nauczanie w Galicji na przełomie XIX i XX wieku s. 155–167.

111. MOLAK Jarosław: Stanowisko posłów polskich „gente ruthenus” i ruskich (ukraińskich) w Sejmie Krajowym wobec projektu ustawy o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich w 1866 r. *Biuletyn Ukrainoznawczy*. [Nr] 8: 2002 [druk.:] 2003 s. 28–41.

112. OKRASA Marzena: Warunki życia w konwiktach funkcjonujących w XVIII i XIX wieku w Lublinie. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 59–73.

113. OLESIŃSKA Anna: Kształcenie i wychowanie w Instytucie Panien Szlacheckich w Białymstoku. [W:] Szkice do dziejów Białegostoku. Red. Marek Kietliński, Wojciech Śleszyński. Białystok 2003 s. 17–53.

114. PEKOWSKA Marzena: Lwowskie zakłady dla głuchych i niewidomych dzieci w latach 1830–1914. Kielce 2003 Wydaw. Akad. Świętokrzyskiej ss. 221, nlb. 2, tabl. 8, il.

115. PIECHOTA Marek: Rozczarowanie filomatów Imperatorskim Uniwersytem. W: Tkani-
na. Studia, szkice, interpretacje. Pod red. Anny Węgrzyniak i Tomasza Stępnia. Katowice 2003
s. 11–19.

116. POTOCZNY Jerzy: Ukraińskie uniwersytety ludowe w Galicji doby autonomicznej. *Rocz-
nik Komisji Nauk Pedagogicznych*. T. 56: 2003 s. 5–14, sum.

117. PROJEKT przeniesienia w głąb Rosji wileńskiego katolickiego seminarium duchownego,
zgłoszony przez gubernatora wileńskiego Dymitra Lubimowa. Fragmenty raportu gubernatora
i dwu dokumentów centralnych władz rosyjskich z 1911 roku. [Wyd.] Roman Jurkowski. *Echa
Przeszłości*. [T.] 4: 2003 s. 221–230.

118. RITTER Anna: Zawód nauczycielki na ziemi piotrkowskiej w XIX wieku – wybór czy ko-
nieczność? W: Niebem i sercem okryta. Studia historyczne dedykowane dr Jolancie Malinowskiej.
Pod red. Mariusza Malinowskiego. Toruń 2002 s. 451–459.

119. ROMANOWSKI Andrzej: Polska oświata i nauka w Wilnie doby pozytywizmu. [W:] Wil-
no i świat. Dzieje środowiska intelektualnego. T. 1. Pod red. Elżbiety Feliksiak i Mariusza Lesia.
Białystok 2002 s. 155–165. (Biblioteka Pamięci i Myśli. Non Omnis Moriar).

120. RUSINEK-KOTULSKA Karina: Wychowanie jako forma działania politycznego Ligi Na-
rodowej 1887–1914. *Athenaeum*. [Vol.] 11: 2003 s. 77–85, sum.

121. SIKORSKA-KOWALSKA Marta: Nauczycielki. Status zawodowy i społeczny na
przełomie XIX i XX wieku na przykładzie Łodzi. [W:] Niebem i sercem okryta. Studia historyczne
dedykowane dr Jolancie Malinowskiej. Pod red. Mariusza Malinowskiego. Toruń 2002 s. 461–469.

122. SMOLARCZYK Andrzej: Źródła do dziejów szkolnictwa zawodowego i seminariów na-
uczycielskich na Polesiu w okresie międzywojennym w zasobie Archiwum Państwowego Obwodu
Brzeskiego. [W:] Pogranicze polsko-litewsko-białoruskie. Źródła historyczne, stan badań. Mate-
riały z konferencji. Red. Marek Kietliński. Białystok 2003 s. 157–161.

123. STĘPIŃSKI Włodzimierz: Szczecińscy filolodzy między państwem a gimnazjum. W kwe-
stii stosunku profesorów Gimnazjum Mariackiego do państwowej polityki edukacyjnej w dobie Re-
stauracji. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*. Nr 234: Szczecińskie Studia Historyczne.
Nr 11: 1998 s. 49–68, Zsfg.

124. SYNOWIEC Andrzej: Pomoc humanitarna Komitetu Adama Sapiehy dla polskich dzieci
w czasie I wojny światowej. *Studia Historyczne*. R. 46: 2003 z. 3/4 s. 327–342, sum.

125. ŚMIECHOWSKA Elżbieta: Przegląd twórczości pedagogicznej Adolfa Dygasińskiego.
Mazowieckie Studia Humanistyczne. R. 9: 2003 nr 1/2 s. 199–209.

Na podstawie listów opublikowanych w l. 1871–1877 w czasopiśmie „Szkice Społeczne i Literackie” (Kra-
ków).

126. TOMCZONEK Zofia: Źródła do dziejów oświaty w województwie białostockim w okre-
sie międzywojennym w zbiorach Centralnego Archiwum Państwowego Litwy w Wilnie. [W:] Po-

granicze polsko-litewsko-białoruskie. Źródła historyczne, stan badań. Materiały z konferencji. Red. Marek Kietliński. Białystok 2003 s. 149-156.

127. URBANIAK Elżbieta: Szkolnictwo w dziewiętnastowiecznym Gnieźnie. *Kronika Wielkopolski*. [R. 30]: 2002 nr 1 s. 18–24.

128. WALASEK Stefania: Polska oświata w guberni wileńskiej w latach 1864–1915. Wyd. 2. Kraków 2003 Impuls ss. 178, nlb. 1, il., mapa.
Wyd. 1. 2002.

129. WÓJCIK Katarzyna: Szkolnictwo w powiecie łukowskim 1915–1917. *Krakowskie Studia Małopolskie*. Nr 5: 2001 s. 273–294, sum.

130. ZIAJA Artur: Oświata i szkolnictwo polskie na Ukrainie Nadnieprzańskej w latach 1917–1918. *Biuletyn Ukrainoznawczy*. [Nr] 8: 2002 [druk.:] 2003 s. 42–54.

4. Okres 1918–1939

131. BARON Arkadiusz: Szkolnictwo średnie w Zawadzkiem w latach 1918–1936. [W:] *Moja mała ojczyzna. Historia lokalna powiatu strzeleckiego*. Red. Waldemar Gaida, Mirosław Stańczak, Beata Kasielska. Strzelce Opolskie-Gliwice 2003 s. 9–28.

132. BUDREWICZ Zofia: Czytanka literacka w gimnazjum międzywojennym. Geneza, struktura, funkcje. Kraków 2003 Wydaw. Nauk. AP ss. 274, nlb. 2, tabl. 16, il. Akad. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne. Nr 353).

133. CHŁOSTA-ZIELONKA Joanna: Z działalności polskich świetlic w południowych Prusach Wschodnich w latach 1934–1939. *Masovia*. T. 5: 2002 s. 207–217.

134. DRAGON Andrzej: Sprawy szkolnictwa na forum I Sejmu Śląskiego (1922–1929). [W:] *Z dziejów prawa*. Pod red. Adama Lityńskiego. [Cz. 1]. Katowice 1996. s. 159–178.

135. DZIUGAN Andrzej: Dzieje szkolnictwa w Krośnie w latach 1918–1939. Krosno 2002 Muzeum Rzemiosła ss. 48, il. (Biblioteka Krośnieńska. Historia. Z. 18).

136. GAŚSIOROWSKI Andrzej: Turystyka i krajoznawstwo w szkołach polskich na Warmii i Mazurach (1929–1939). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 143–159.

137. GLIMOS-NAGÓRSKA Anna: Prawa i obowiązki nauczycieli szkół powszechnych województwa śląskiego. Pragmatyka nauczycielska 1922–1939. *Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego*. No 2125: Wiek Stary i Nowy. T. 3: 2003 s. 211–227.

138. GLIMOS-NAGÓRSKA A.: Szkolnictwo powszechne Chorzowa w okresie międzywojennym (1922–1939). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 7: 2002 [druk.:] 2003 s. 185–239, Zsfg.
W aneksie: Usytuowanie szkół chorzowskich 1 X 1935 r.

139. JEREMENKO TAISA: Szkolnictwo polskie na Ukrainie Radzieckiej (1921–1938). *Acta Universitatis Wratislaviensis*. No 2300: Wrocławskie Studia Wschodnie. [T.] 5: 2001 s. 81–96, rez., sum.

140. JUŚKO Edmund: Szkolnictwo powszechne w powiecie tarnowskim w latach 1918–1939. Lublin 2003 TNKUL ss. 405, nlb. 3, il., mapa, sum. Tow. Nauk. KUL. (Źródła i Monografie. [T.] 243).

141. KAWALEC Gabriela: Szkolnictwo żydowskie w Drugiej Rzeczypospolitej (1918–1939). *Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych* T. 56: 2003 s. 33–49, sum.
142. KORDEK Agnieszka: Formy kształcenia podyplomowego lekarzy w Polsce w latach 1918–1939. *Archiwum Historii i Filozofii Medycyny*. T. 66: 2003 z. 1 s. 19–37, sum.
143. KOŚĘTKA Halina: Sienkiewiczowskie utwory w lekturze szkolnej dwudziestolecia międzywojennego. [W:] Na przełomie wieków... Studia i szkice ofiarowane Profesorowi Zdzisławowi Piaseckiemu w czterdziestolecie pracy naukowej. Red. nauk. Władysław Hendzel i Piotr Obrączka. Opole 2003 s. 75–80.
144. MAGIERA Elżbieta: Wychowanie państwowe w szkolnictwie powszechnym Drugiej Rzeczypospolitej. Szczecin 2003 Wydaw. Nauk. US ss. 226, nlb. 1, il., sum. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia. T. 472).
145. MAŁOLEPSZY Eligiusz: Kultura fizyczna w działalności wiejskich organizacji młodzieżowych w województwie białostockim w latach 1919–1939. Zarys problematyki. [W:] Z dziejów Polski i emigracji (1939–1989). Pod red. Marka Szczerbińskiego i Tadeusza Wolszy. Gorzów Wlkp. 2003 s. 429–435.
146. MIĄSO Józef: Komisja Pedagogiczna Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (1921–1928) i jej rola w rozwoju nauk pedagogicznych. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 135–159, sum.
147. NOWAK Dariusz: Szkoły powszechne i średnie ogólnokształcące w II Rzeczypospolitej i ich obraz w Krakowie. *Krakowskie Studia Małopolskie*. Nr 5: 2001 s. 261–271, sum.
148. PIĘTKA Anna: Organizacje szkolne i działalność uczniowska w Okręgu Szkolnym Brzeskim w okresie międzywojennym. *Studia Łomżyńskie*. T. 12: 2001 s. 89–105.
149. PILCH Andrzej: Studenci polscy w Wiedniu po pierwszej wojnie światowej. W: Polska i Polacy w XIX–XX wieku. Studia ofiarowane Profesorowi Mariuszowi Kulczykowskiemu w 70 rocznicę Jego urodzin. Pod red. Krzysztofa Ślusarka. Kraków 2002 s. 407–419.
150. ROZYNKOWSKI Waldemar: Prośba Szkoły im. Królowej Jadwigi w Grudziądzu o wyniesienie swojej patronki na ołtarze (1933 rok). *Rocznik Grudziądzki*. T. 15: 2003 s. 237–242.
Zawiera tekst prośby z 31 X 1933 r.
151. SŁUGOCKI Józef: Wychowanie w Marynarce Wojennej II Rzeczypospolitej (1918–1939). Słupsk 2003 PAP ss. 254. Pomorska Akad. Pedagog. w Słupsku.
152. SZYMAŃSKI Mirosław S.: Pädagogische Reformbewegungen in Polen 1918–1939. Ursprünge – Verlauf – Nachwirkungen. Köln 2002 Böhlau ss. 192. (Bildung und Erziehung. Beiheft. [Bd.] 11).
153. TOMASZEWSKI Roman: Historia i jej funkcje w wyższym szkolnictwie wojskowym II Rzeczypospolitej. *Krakowskie Studia Małopolskie*. Nr 5: 2001 s. 317–322.
154. WENDREŃSKA Iwona: Dydaktyka ogólna jako przedmiot kształcenia nauczycieli w Drugiej Rzeczypospolitej (1918–1939). Katowice 2003 Wydaw. UŚ ss. 174, nlb. 2, sum., Zsfg. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Nr 2092).
155. WIĄZ Ewa: Organizacje i koła zainteresowań w gimnazjach kaliskich w latach 1918–1939. *Kronika Wielkopolski*. [R. 29]: 2001 nr 4 s. 28–47.

156. WOŁCZYK Urszula: Tradycje nauczania treści regionalnych w szkołach Górnego Śląska do 1939 r. (ze szczególnym uwzględnieniem Chorzowa). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 7: 2002 [druk.:] 2003 s. 240–257, Zsfg.

157. WÓJCIK Ewa: Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie. W: Kraków – Lwów. Książki – czasopisma – biblioteki XIX i XX wieku. T. 6. Cz. 1. Pod red. Jerzego Jarowieckiego. Kraków 2003 s. 100–111.

158. WYSZCZELSKI Lech: Edukacja i wychowanie żołnierza-obywatela Wojska Polskiego w latach 1926–1934. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 5–20.

159. ZIELIŃSKI Konrad: Szkolnictwo żydowskie w Polsce w latach 1918–1939. *Almanach Historyczny*. T. 5: 2003 s. 211–255.

160. ZIELIŃSKI K., Zielińska Nina: Jeszywas Chachmej Lublin. Uczelnia Mędrców Lublina. Lublin 2003 Wydaw. UMCS ss. 230, nlb. 2, tabl. 16, il., sum., rez.

161. ZWOLSKI Stanisław: Przyczynek do dziejów doktoratów bez dysertacji. Sprawa [Stanisława] Taubera. *Archiwum Historii i Filozofii Medycyny*. T. 66: 2003 z. 1 s. 45–49, sum. W l. 1920–1924.

5. Okres 1939–1945

162. BOBOWIK Alfons: Szkolnictwo na ziemiach polskich włączonych do zachodniej Białorusi w systemie oświaty radzieckiej w latach 1939–1941 w świetle ostatnich badań archiwalnych. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 37–48.

163. CIEŚLA Andrzej, Kadzidłowska Katarzyna: Tajna oświata i martyrologia nauczycieli w powiecie nieszawskim w okresie okupacji hitlerowskiej 1939–1945. Wyd. 2. Włocławek-Toruń 2003 Woj. Ośr. Animacji Kultury ss. 107, nlb. 1, il., mapa.

164. DROZDOWICZOWA Maria: Tajna edukacja na pograniczu powiatów opatowskiego i sandomierskiego 1939–1945. Sandomierz-Opatów 2003 Maria Drozdowiczowa ss. 70, nlb. 1, il., mapa.

165. EBERHARDT Christiane: Geheimes Schulwesen und konspirative Bildungspolitik der polnischen Gesellschaft im Generalgouvernement 1939–1945. Frankfurt am Main 2002 Lang ss. 332. (Europäische Hochschulschriften. Rh. 11: Pädagogik. [Bd.] 877).

166. [JABŁOŃSKI Pius]: Polityka oświatowa na Spiszu i Orawie w czasie okupacji słowackiej w latach 1939–1945. Niepublikowane opracowanie Piusa Jabłońskiego. [Wyd.] Robert Kowalski. *Orawa*. R. 14/15: 2003 nr 40/41 s. 91–99.

P. Jabłoński (1908–1979) – dyrektor liceum w Nowym Targu (1945–1947) i Jabłonce.

167. JANOWSKI Marcin: Szkolnictwo zawodowe w Przemysłu pod okupacją niemiecką w latach 1940–1944 w świetle zasobu Archiwum Państwowego w Przemysłu. *Rocznik Historyczno-Archiwalny*. T. 17: 2003 s. 111–120, sum.

168. JANUSZCZAK-STANKIEWICZ Joanna: Udział absolwentów i uczniów Gimnazjum i Liceum imienia Hetmana Karola Chodkiewicza w Lidzie w walce z obu najeźdźcami. *Szlakiem Narbutta*. Nr 20(28): 2001 s. 17–21.

169. KOBIELA Ewelina Gabriela: Praca wychowawcza Sióstr św. Katarzyny Dziewicy i Mężennicy w latach 1939–1945. *Studia Warmińskie*. T. 40: 2003 s. 369–392, Zsfg.
170. KOŁODZIEJ Wincenty: Krakowskie szkolnictwo średnie podczas okupacji hitlerowskiej. *Krakowskie Studia Małopolskie*. Nr 5: 2001 s. 353–361.
171. KORNEĆ Grażyna: Polityka oświatowa okupanta niemieckiego na Południowym Podlasiu 1939–1945. *Szkice Podlaskie*. Z. 11: 2003 s. 29–53.
172. PEYINGHAUS Marianne: Ciche lata w Gertlauken. Wspomnienia z Prus Wschodnich. *Borussia*. [R. 11/12]: 2001/2002 nr 26 s. 171–185.
Listy nauczycielki z l. 1941–1944.
173. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Oświata polska w czasie drugiej okupacji radzieckiej we Lwowie w latach 1944–1945. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 49–58.
174. STAWOWCZYK Jan: Szkic o tajnym nauczaniu w Olesznie. *Włoszczowskie Zeszyty Historyczne*. R. 6: 2001 t. 12 s. 175–177.
175. STUPIKOWSKA Małgorzata: Wychowanie Polaków na zesłaniu w ZSRR. Lublin 2001 Redakcja Wydawnictw KUL ss. 286.
Rec.: Boćkowski Daniel, *Dzieje Najnowsze*. R. 35: 2003 nr 1 s. 200–206.
176. W OBRONIE kultury dzieci wojny. Sympozjum. Koncepcja wyd. i dobór wierszy Eulalia Rudak; oprac. red. Maciej Kowalczyk. Warszawa 2003 Fundacja „Moje Wojenne Dzieciństwo” ss. 103, nlb. 1, il.
Treść: Rudak E.: Wprowadzenie s. 7–14; Krzywobłocka Bożena: Walka o kulturę najmłodszych s. 17–29; Pałaszewska Mirosława: Biblioteki i teatry dla najmłodszych w latach II wojny światowej s. 31–44; Milewska-Młynik Anna: Polska szkoła na Syberii s. 47–66; Soszyński Stanisław: Walka o inteligencję polską 1939–1945 s. 69–86; Szanser Irena: Wychowanie harcerek w czasie okupacji s. 89–102.
177. WSPOMNIENIA okupacyjne z tajnego nauczania na Ziemi Szelkowskiej. Szekłów 2003 Parafia pw. św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza ss. 39, nlb. 1.

6. Okres 1945–1989

178. BANICKI Bolesław: Wojnicka wersja Mickiewiczowskich „Dziadów”. *Zeszyty Wojnickie*. R. 9: 2000 nr 9 s. 54–55.
Nauka w wojnickim gimnazjum w latach stalinizmu oraz akcja bezpieki z 18 II 1949 r. wymierzona w uczniów – byłych żołnierzy AK i BCh.
179. BOBOWIK Emilia, Sychowicz Krzysztof: Walka z religią w szkołach na terenie powiatu białostockiego w latach 1950–1956. Zarys problematyki. [W:] *Szkice do dziejów Białegostoku*. Red. Marek Kietliński, Wojciech Śleszyński. Białystok 2003 s. 92–102.
180. BRODAŁA Marta: Propaganda dla najmłodszych w latach 1948–1956. Instrument stalinowskiego wychowania. [W:] Brodała M., Lisiecka Anna, Ruzikowski Tadeusz: *Przebudować człowieka. Komunistyczne wysiłki zmiany mentalności*. Studia pod red. Marcina Kuli. Warszawa 2001 s. 15–202.
181. GRUDNIK Krzysztof: Krytyka komunistycznego modelu wychowania (1953–1956). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 111–117.

182. GRUDNIK K.: Wychowanie produkcyjne w szkole polskiej w latach 1949–1953. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 119–127.

183. GRZYBOWSKI Romuald: Na studia bez matury czyli o kursach przygotowawczych na wyższe uczelnie (1945–1956). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 183–199, sum.

184. HOSZOWSKA Mariola: Implikacje polityczne edukacji historycznej w Polsce w latach 1944–1948. *Zeszyty Naukowe WSP w Rzeszowie*. Nr 36; Ser. Społeczno-Pedagogiczna i Historyczna: Historia. [Z.] 8: 1999 s. 185–198.

185. HOSZOWSKA M.: Październikowa „odwilż” a nauczanie historii w latach 1956–1958. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego*. Nr 12; Ser. Socjologiczno-Historyczna Historia. [Z.] 1: 2003 s. 147–159.

186. HOSZOWSKA M.: Polityka personalna a edukacja historyczna w latach 1949–1956. *Zeszyty Naukowe WSP w Rzeszowie*. Nr 40; Ser. Społeczno-Pedagogiczna i Historyczna: Historia. [Z.] 9: 2001 s. 226–238.

187. IWANIUK Sławomir: Źródła do dziejów szkolnictwa białoruskiego w aktach Kuratorium Okręgu Szkolnego w Białymstoku z lat 1950–1973. [W:] 50 lat Archiwum Państwowego w Białymstoku. Księga pamiątkowa. Zespół red. Sławomir Iwaniuk [i in.]. Białystok 2003 s. 67–72.

188. KOWALCZYK Roman: Łódzki strajk studencki w 1981 roku – geneza i historia. [W:] *Opozycja i opór społeczny w Łodzi 1956–1981*. Pod red. Krzysztofa Lesiakowskiego. Warszawa 2003 s. 110–122.

189. KOZŁOWSKI Ryszard: Toruńskie środowisko akademickie w okresie przełomu październikowego 1956/1957. *Zapiski Historyczne*. T. 68: 2003 z. 2/3 s. 127–143, Zsfg.

190. KRYŃSKA Elwira J[olanta], Mauersberg Stanisław W.: Indoktrynacja młodzieży szkolnej w Polsce w latach 1945–1956. Białystok 2003 Trans Humana ss. 226.

191. LESIAKOWSKI Krzysztof: Studenci do woja. *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*. 2003 nr 3/4 s. 46–49.
Wydarzenia 1968 r. w Łodzi.

192. MIŚKIEWICZ Benon: Polskie szkolnictwo wyższe w latach 1981–1987. Toruń 2003 Wyd. Adam Marszałek ss. 387, nlb. 1, il.

193. NEJA Jarosław: Śląska bezpieka i studenci. *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*. 2003 nr 3/4 s. 57–63.
Marzec 1968 r.

194. PRÓCHNIAK Leszek: Nie dopisała frekwencja, dopisała bezpieka. *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*. 2003 nr 5 s. 56–60.
Manifestacje studenckie w Łodzi po zabójstwie Stanisława Pyjasa w 1977 r.

195. RUCHNIEWICZ Małgorzata: Jeszcze raz o powojennych próbach reaktywowania Liceum Krzemienieckiego w regionie mazursko-warمیński. *Komunikaty Mazursko-Warmińskie* [R. 47]: 2003 nr 1 s. 47–55, Zsfg.

196. SADAJ Bolesław Wojciech: Udział szkoły i nauczyciela w procesach integracyjnych ludności wiejskiej województwa szczecińskiego w latach 1945–1960. Wyd. 2 popr. i poszerz. [W:] *Człowiek, nauczyciel, uczoney*. Bolesław Sadaj (1908–1997). Pod red. Danuty Koźmian. Szczecin 2003 s. 93–267.

197. SIWIK Anna, Artymiak Regina: Akademia Górniczo-Hutnicza – Politechnika Krakowska. Kształtowanie się środowiska akademickiego uczelni technicznych w Krakowie w latach 1945–1954. Toruń 2003 Wydaw. Adam Marszałek ss. 165, tabl. XVI, il., sum.

198. SZKOLNICTWO kwidzyńskie 1945–1950. Pod red. Henryka Michalika. Kwidzyna 2003 Tow. Miłośn. Ziemi Kwidzyńskiej ss. 159. (Zeszyty Kwidzyńskie. Nr 9).

Treść: Michalik H.: Słowo wstępne s. 5–6; Zachorowska Krystyna: Oświata w powiecie kwidzyńskim 1945–1950 s. 7–48; Dokumenty, przepisy prawne i sieć szkół. Wyd. H. Michalik s. 49–109; Wykaz aktualnych nazw miejscowości [powiatu kwidzyńskiego] występujących w opracowaniu s. 111–112; Paprocki Bolesław: Organizacja pierwszej polskiej szkoły w Drażkowie, obecnie Głina s. 113–122; Pozorski Wiktor: Szkoła Powszechna w Kaniczkach s. 123–149; Szkoła Publiczna Powszechna Stopnia III dla Dorosłych w Kwidzynie s. 149–150; Mówiński Jan: Szkoła Powszechna nr 5 w Kwidzynie s. 151–159.

199. ŚLĘCZKA Ryszard: Szkolnictwo zawodowe Krakowa w latach 1945–1961. Kraków 2003 Wydaw. Nauk. AP ss. 166, nlb. 2. Akad. Pedagog. im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. (Prace Monograficzne. Nr 371).

200. ŚWIDA-ZIĘBA Hanna: Urwany lot. Pokolenie inteligenckiej młodzieży powojennej w świetle listów i pamiętników z lat 1945–1948. Kraków 2003 Wydaw. Liter. ss. 382, nlb. 2, il.

201. TOMKIEWICZ Ryszard: Z dziejów życia kulturalno-oświatowego powojennego Szczytna (1948–1950). *Rocznik Mazurski*. T. 7: 2003 s. 86–90.

202. URBAŃSKA Krystyna: „Zeświecczenie” szkoły w Wojniczu. *Zeszyty Wojnickie*. R. 10: 2001 nr 1 s. 35–37.

W roku szkolnym 1958/59.

203. WYKAZ publicznych szkół podstawowych pow. włoszczowskiego w roku 1950. Do dr. podała Halina Chudzicka. *Włoszczowskie Zeszyty Historyczne*. R. 6: 2001 t. 12 s. 231–233.

204. ZWIERNIK Przemysław: Studenci na budowę. *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*. 2003 nr 3/4 s. 64–67.

Ukaranie studentów poznańskich za udział w zajściach z marca 1968 r.

205. ŻUKOWSKA Anna Marta: Wpływ ofensywy ideologicznej na nauczanie rysunku w polskim szkolnictwie ogólnokształcącym w latach 1945–1963. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 129–141.

7. Okres 1989–2003

206. BIAŁOKUR Marek: Białoruś i Białorusini w szkolnych podręcznikach historii Trzeciej Rzeczypospolitej. [W:] *Historycy polscy, litewscy i białoruscy wobec problemów XX wieku. Historiografia polska, litewska i białoruska po 1989 roku*. Red. Krzysztof Buchowski i Wojciech Śleszyński. Białystok 2003 s. 86–94.

207. GILGA Krystyna: Dostępność przedszkoli w Polsce i na Dolnym Śląsku. [W:] *Ludność Śląska. Procesy demograficzne i społeczne w okresie transformacji ustrojowej*. Pod red. nauk. Roberta Rauzińskiego. Opole 2003 s. 197–205.

208. JUŚIAK Roman: Aktywność Fundacji Pomocy Młodzieży „Wzrastanie” i Katolickiego Ośrodka Opiekuńczo-Wychowawczego „Oratorium” przykładem opiekuńczo-wychowawczej misji Kościoła katolickiego. *Roczniki Nauk Społecznych*. T. 30: 2002 z. 2 s. 147–170, sum.

FPM „Wzrastanie” im. Jana Pawła II w Dynowie w l. 1991–2001 oraz KOOW „Oratorium” im. ks. Bronisława Markiewicza w Stałowej Woli w l. 1995–2002.

209. LUBKOWSKA-BASZCZAK Ewa: Szkolnictwo ponadgimnazjalne w Chorzowie. *Zeszyty Chorzowskie*. T. 7: 2002 [druk.:] 2003 s. 322–369, Zsfg. W l. 1990–2001.

210. MATUSAK Piotr: Zmiany w historiografii i edukacji historycznej okresu transformacji 1989–2001. W: *Humanistyka w procesie transformacji 1989–2001*. Praca zbior. Pod red. P. Matusaka i Rafała Dmowskiego. Siedlce 2003 s. 57–68.

211. WRÓBLEWSKA Małgorzata: Przekształcenia szkolnictwa wyższego a możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego na Śląsku Opolskim. [W:] *Ludność Śląska. Procesy demograficzne i społeczne w okresie transformacji ustrojowej*. Pod red. nauk. Roberta Rauzińskiego. Opole 2003 s. 168–182.

8. Oświata polonijna

212. DROŻDŻ Leokadia: Szkolnictwo polskie na Zaolziu 1945–1989. *Studia Śląskie*. T. 62: 2003 s. 303–314, sum., Zsfg.

213. KANTECKI Antoni: Szkolnictwo polskie w Iranie w latach II wojny światowej. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 10: 2003 s. 139–146.

214. KOSIEWSKI Stefan: „Oswiata” – polnische Bildung in Deutschland. [W:] *Kształtowanie się elit polonijnych*. Pod red. Jacka Knopka. Bydgoszcz 2003 s. 85–89. Inst. Nauk Polit. Akad. Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego.

215. KUKLA Wiesław: Z dziejów prasy harcerskiej na obczyźnie (czasopisma wydawane po wrześniu 1939 r. do roku 1950). [W:] *Z dziejów polskiej prasy na obczyźnie (od września 1939 roku do współczesności)*. Pod red. Marka Szczerbińskiego. Gorzów Wlkp. 2002 s. 189–212. Inst. Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp., „Światowa Rada Badań nad Polonią”, Stow. „Wspólnota Polska”. Oddz. w Gorzowie Wlkp.

216. LIS Michał: Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech (1922–1939). Opole 2003 Wydaw. IŚ ss. 209, il, sum., Zsfg. Stow. Inst. Śląski, Państ. Inst. Nauk. – Inst. Śląski.

217. NIR Roman: Szkoła Instruktorów Gospodarstwa Wiejskiego im. Stanisława Staszica w osiedlu polskim Valivade w Indiach. *Yearbook Polish American Archives*. Vol. 1: 2003 s. 89–107.

W l. 1944–1945.

218. NOWIŃSKI Czesław: Narodziny harcerstwa polskiego w Kalifornii i jego początkowy rozwój. *Studia Polonijne*. T. 24: 2003 s. 85–118, sum.

W l. 1958–1993.

219. PELCZAR Wojciech: Polska tradycja w polonijnych podręcznikach do kształcenia literacko-kulturalnego. Rzeszów 2002 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 357.

Rec.: Sibiga Zygmunt, *Przegląd Polonijny*. R. 29: 2003 z. 4 s. 117–119.

220. POLONIJA oświata sobotnia w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Szkice, dokumenty, materiały. Przemyśl 2001 Mercator 8ř.

T. 1: Komisja Oświatowa Kongresu Polonii Amerykańskiej. (Wybór dokumentów). Wyd. Andrzej Bonusiak ss. 106, nlb. 1, il.

T. 2: Bonusiak A.: Monografia Głosu Nauczyciela za lata 1986–2000 ss. 74, nlb. 4, il.

T. 3: Bibliografia Głosu Nauczyciela za lata 1986–2000. Oprac. A. Bonusiak, Edyta Czap ss. 82.

221. PRZESZŁOŚĆ, terażniejszość i przyszłość Polaków na Wschodzie. Konferencja naukowa, 8–9 maja 2001 r. w Gorzowie Wlkp. Pod red. Marka Szczerbińskiego i Tadeusza Wolszy. Gorzów Wielkopolski 2001 Światowa Rada Badań nad Polonią ss. 624, il. (Prace Naukowe Światowej Rady Badań Nad Polonią. Materiały z Konferencji, Monografie, Źródła, Rozprawy i Studia. T. 7).

Z treści: Biczysko Grażyna: Stan badań dziejów harcerstwa polskiego w Rosji w latach 1912–1924 s. 69–76; Grędzik Agnieszka: Losy polskich nauczycieli na ziemiach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939–1941 s. 111–124; Sienkiewicz Michał: Powstanie i działalność polskich organizacji kulturalno-oświatowych na Litwie s. 315–318; Naruniec Romuald: Rola szkolnictwa polskiego w kształtowaniu świadomości narodowej Polaków na Litwie s. 319–333; Baran Adam F.: Niezależne organizacje harcerskie w PRL w służbie Polakom na Wschodzie (1985–1990) s. 345–364; Szafkowski Zbigniew: Janina Soja-Pawzun, nauczycielka języka polskiego w Kazachstanie s. 365–370.

222. SZYMAŃSKI Józef: Z dziejów oświaty polskiej na Podolu sowieckim w latach 1917–1925. *Studia Polonijne*. T. 24: 2003 s. 129–149, sum.

223. Z DZIEJÓW Polski i emigracji (1939–1989). Pod red. Marka Szczerbińskiego i Tadeusza Wolszy. Gorzów Wlkp 2003 IKF Poznańskiej AWF ss. 545, il. Inst. Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp., Stow. „Wspólnota Pol.” Oddz. w Gorzowie Wlkp., Centr. Archiwum Polonii w Orchard Lake.

Z treści: Kucharski Władysław S.: Harcerstwo polskie w okupowanej Austrii (1945–1955) s. 303–311; Polak Katarzyna, Polak Michał: Przejęcie opieki nad polskim cmentarzem wojskowym Monte Cassino przez Związek Harcerstwa Polskiego poza granicami kraju (1969) s. 313–319; Kukla Wiesław, Miszczuk Marian: Prasa harcerska emigracyjna i polonijna wczoraj i dzisiaj s. 321–332; Later-Chodyłowa Elżbieta: Wychowanie patriotyczne dzieci i młodzieży polonijnej w krajach skandynawskich dawniej i współcześnie s. 345–353; Stopiowska Małgorzata: Z problemów wspierania polskiej oświaty na Wschodzie s. 517–530.

224. ZAKRZEWSKA Aldona: Wychowanie obywatelskie w XII Okręgu Związku Strzeleckiego w Belgii i Francji (1927–1940). *Przegląd Polonijny*. R. 29: 2003 z. 3 s. 137–152, sum.

III. DZIEJE SZKÓŁ RÓŻNYCH STOPNI

1. Szkoły podstawowe i zakłady wychowawcze

225. CHLEBOWSKA Agnieszka: Ostatnie lata działalności Kolegium Ottona Jageteufla w Szczecinie. Próby zreformowania fundacji (1914–1943). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*. Nr 265: Szczecińskie Studia Historyczne. Nr 12: 1999 [druk.:] 2000 s. 149–160, Zsfg.

Zakład dydaktyczno-opiekuńczy.

226. DZIUBEK Stefan: Kronika szkolna I kl. Publicznej Szkoły Powszechnej w Przygradowie. Do dr. podał Stanisław Janaczek. *Włoszczowskie Zeszyty Historyczne*. R. 6: 2001 t. 12 s. 178–181. Z1. 1929–1951.

227. GLAPIAK Zdzisław: Ośrodek kuratorski w Lesznie na tle współczesnych problemów resocjalizacji. Leszno-Rydzyna 2003 Zamek SIMP ss. 184, il.

Od 1945 r.

228. HISTORIA i rozwój Szkoły Podstawowej im. 11 Listopada 1918 Roku w Domanicach Kolonii. Domanice Kolonia 2003 Szkoła Podstawowa im. 11 Listopada 1918 Roku ss. 72, il. XIX–XXI w.

229. JUBILEUSZ 100 lat Gimnazjum nr 1. Pod red. Mariana Piegzy. Chorzów 2002 Agencja Mediów Lokalnych „mediaL” ss. 157, nlb. 2, il.

Z treści: Gałuszka Marian: Informacja o szkole V w źródłach drukowanych i materiałach archiwalnych s. 7–14; Szopa Ryszard: Architektoniczne spojrzenie s. 15–20; Piegza M.: „Piątka” w niemieckim i polskim szkolnictwie s. 21–35; Piegza M.: Oświata w Chorzowie po 1945 roku s. 41–43; Miształ Helena: Kalendarium 1945–1971 s. 47–59; Bajor Joanna: Szkoła Podstawowa nr 4 w okresie 1968–1989 s. 60–65; Laske Anna: Z kart historii szkoły – lata dziewięćdziesiąte s. 66–78; Laske A.: Absolwenci Szkoły Podstawowej nr 4 s. 111–140; Bajor J.: Absolwenci Szkoły Podstawowej nr 5 s. 141–150.

Rec.: Glimos-Nadgórska Anna, *Zeszyty Chorzowskie*. T. 7: 2002 [druk.:] 2003 s. 432–436.

230. KĘDZIOR Lucyna, Walas Maria: Księga pamiątkowa Szkoły Podstawowej nr 23 im. Jana Pawła w Rzeszowie (1982–2002). Współpr. Mariusz Guzek [i in.]. Rzeszów 2003 Szkoła Podstawowa nr 23 im. Jana Pawła II ss. 134, nlb. 2, tabl. 22, il.

231. KLIMCZYK Renata: Szkoła Podstawowa w Dobromierzu 1919–1990. *Włoszczowskie Zeszyty Historyczne* R. 6: 2001 t. 12 s. 153–174.

232. KMIECIK Renata: Dzieje szkoły w Luszowicach. Tarnów 2003 Biblos ss. 93, tabl. 16, il. XIX–XX w.

233. KOLANKIEWICZ Maria: Porzuceni i powierzeni trosce. Dom Małych Dzieci. Katowice 2002 Śląsk ss. 247, il. (BPS Biblioteka Pracownika Socjalnego).

Dom Małych Dzieci im. ks. Gabriela Piotra Baudouina w Warszawie po 1945 r.

234. KRONIKA szkoły katolickiej w Korzeńsku [z lat 1928–1938]. Tł. Mieczysław Kogut. [W:] Kronika Doliny Baryczy. [T.] 9. Red. Ireneusz Kowalski, Mieczysław Kogut. Milicz 2003 s. 53–61.

235. ŁĄKOCINY – moja miejscowość, 1403–2003. Pod red. Barbary Pohl. Ostrów Wielkopolski 2003 Poligrafia ZWD; Gminny Ośr. Kultury w Ostrowie Wielkopolskim z siedzibą w Wysocku Wielkim ss. 83, tabl. 1, il., mapy.

Z treści: Pohl Barbara, Zybala Walenty: Historia szkoły s. 36–39; Walisiak Danuta: Kalendarium kadry pedagogicznej Szkoły Podstawowej w Łąkocinach s. 40–41.

236. MAKÓWKA Agata: Zarys historii wychowania fizycznego, sportu, rekreacji i turystyki w Zespole Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej w Kalwarii Zebrzydowskiej. [W:] Miscellanea z dziejów kultury fizycznej. Praca zbiorowa. Pod red. Andrzeja Nowakowskiego i Stanisława Zaborniaka. Rzeszów 2003 s. 83–89.

237. NAKONIECZNA Danuta: Wychowanie w szkole gimnazjalnej. 20-lecie Towarzystwa Szkół Twórczych 1983–2003. Warszawa 2003 TST ss. 195, il., nuty. Tow. Szkół Twórczych, Stow. Szkół Aktywnych.

238. NIEPOKONANI mimo wszystko. Pod red. Józefa Surmy. Szczecin 2003 PZG. SODiR-DiMzWS ss. 243, il. Pol. Zw. Głuchych. Specjalistyczny Ośr. Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu im. Marii Gózałówny w Szczecinie.

Z treści: Stecewicz Andrzej: Przedmowa s. 3–6; Trochę historii... Diehl Kazimierz: Ta książka jest potrzebna s. 13–14; Stecewicz A.: O redaktorze naczelnym wydawnictwa „Niepokonani mimo wszystko” s. 15–16; Surma J.: Wprowadzenie s. 17–24; Gałkowski Tadeusz: Podstawy poradnictwa dla dzieci głuchych – rys histo-

ryczny okresu ostatniego 40-lecia s. 25–32; Berejowska Orisława: Refleksje na temat integracji w wychowaniu i nauczaniu wczoraj i dziś s. 43–45; Sylwetki „Niepokonanych” i ich droga do sukcesu s. 47–237.

239. ORGANIŚCIAK Jerzy: Historia szkoły w Tarnowie [pow. ząbkowicki] do 1945 r. [W:] 800 lat wsi Tarnów. Pod red. J. Organiściak, Marcin Dziedzic. Ząbkowice Śląskie 2003 s. 43–46.

240. PERLIŃSKA Anna: Szkoła z ciemnoczerwonymi pulpitami. Wspomnienie na 70-lecie Wszechnicy na Bielawkach. *Kronika Bydgoska*. T. 24: 2002 [druk.:] 2003 s. 369–375.

Publiczna Szkoła Powszechna im. Ewarysta Estkowskiego.

241. RABENDA Tomasz: Królewska dwójka. *Kronika Ziemi Żarskiej*. R. 5: 2001 nr 2 s. 79–83.

Szkoła Podstawowa nr 2 w Lubsku powstała w 1872 r.

242. RAŹCZKA Jan Stanisław: 310 lat Szkoły Podstawowej im. Gabriela Narutowicza w Kołaczycach. *Rocznik Jasielski*. T. 5: 2003 s. 55–59.

XVII–XX w.

243. SĘK Grażyna: Z historii szkoły w Łętowicach. *Zeszyty Wojnickie*. R. 10: 2001 nr 1 s. 33–34.

Lata 1854–1906.

244. STEFAN Maria: Historia Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w latach 1945–1996. Siedlec 2003 Gminny Dom Kultury ss. 240, il., mapa.

245. SZKOŁA Podstawowa im. Elżbiety i Jana Orzelskich w Runowie Krajeńskim. Red. tekstu Leszek Skaza. Sępólno Krajeńskie-Wałdowo 2003 Daniel ss. 27, il.

XIX–XXI w.

246. SZTABIŃSKI Jan: Z kart kroniki szkolnej w Łysej Górze. *Zeszyty Wojnickie*. R. 9: 2000 nr 9 s. 55–64.

Z l. 1913–1945.

247. TEMPICH-GARCZARCZYK Ewa: Szkoła Podstawowa w Miasteczku Śląskim. Szkic dziejów. Miasteczko Śląskie 2003 Zamiast ss. 48, il.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Teodora Christopa, XIX–XX w.

248. TORZEWSKA Marian: Historia Szkoły Podstawowej nr 1 we Wrześni w latach 1903–2003. Września 2003 „Prodruk” ss. 347, tabl. 12, il.

2. Szkoły średnie ogólnokształcące

249. BARASIŃSKA Barbara: 55 lat dziejów szkoły 1948–2003. I LO im. Władysława Broniewskiego w Bełchatowie. Bełchatów 2003 Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 ss. 123, il.

250. BIAŁOBLOCKI Adam: Tragiczny proces 1947. Gimnazjum i Liceum Św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Dzieje prowokacji i likwidacji uczelni i 15-tej Poznańskiej Drużyny Harcerskiej im. Romualda Traugutta w latach 1947–1950. Poznań [2003] Nasza Wielkopolska ss. 140.

251. DĄBRÓWKO nasza wiecznie trwaj... Zjazd Dąbrówczański w 170 rocznicę istnienia szkoły. Praca zbiorowa. Poznań 2000 VII Liceum Ogólnokształcące im. Dąbrówki w Poznaniu ss. 192.

252. [DRUGIE] II Liceum Ogólnokształcące im. Jana Śniadeckiego w Kielcach. Historia i współczesność. Praca zbiorowa. Pod red. Stanisława Majewskiego. Kielce 2003 Studio „M” ss. 230, il. Po 1945 r.

253. [DRUGIE] II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Nowym Sączu. Dzieje szkoły. Pod red. Marii Kruczek; współpr. red. Władysław Kruczek, Teresa Plata, Iwona Szypuła. Nowy Sącz 2003 PTH. Oddz.; Zespół Szkół Ogólnokształcących im. M. Konopnickiej ss. 487, il.

Treść: Kruczek M.: Prywatne Seminarium Nauczycielskie Żeńskie im. Marii Konopnickiej w Nowym Sączu 1903–1936 s. 17–45; Kruczek M.: Prywatne Gimnazjum Żeńskie i Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Nowym Sączu 1932–1939 s. 47–66; Kruczek M.: Szkoła w latach okupacji niemieckiej 1939–1945 s. 67–73; Kruczek M.: Prywatne Gimnazjum Żeńskie i Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Nowym Sączu w latach 1945–1948 s. 75–90; Kruczek M.: Państwowa Szkoła Ogólnokształcąca Stopnia Podstawowego i Licealnego im. Marii Konopnickiej w Nowym Sączu 1948–1959 s. 91–126; II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Nowym Sączu 1959–2003 s. 127–298; Kruczek M.: Sylwetki dyrektorów s. 299–338; Kruczek M.: Aneks s. 341–487.

254. DZIEJE Zespołu Szkół im. Mikołaja Kopernika w Bełżycach. Zarys monograficzny. Oprac. Anna Adamczyk [i in.]. Bełżyce-Lublin 2003 Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Bełżycach; Polihymnia ss. 109, il.

Z treści: Mikołaj Kopernik – Patron Zespołu Szkół w Bełżycach s. 5–7; Rozwój organizacyjny szkoły w latach 1953–2003 s. 13–20; Wspomnienia absolwentów s. 47–60; Dyrektorzy Liceum Ogólnokształcącego i Zespołu Szkół w latach 1953–2003 s. 61; Lista nauczycieli Zespołu Szkół w Bełżycach w latach 1953–2003 s. 62–64; [Absolwenci z lat 1956–2002] s. 65–105.

255. [DZIEWIĘĆDZIESIĄT] 90 lat Gimnazjum i Liceum im. Joachima Chreptowicza w Ostrowcu Świętokrzyskim. Księga wspomnień. Zespół red. Katarzyna Kamińska z d. Kargulewicz [i in.]. Ostrowiec Świętokrzyski 2003 Muzeum Hist.-Archeol. ss. 422, il.

Z treści: Kamińska z Kargulewiczów K.: Historia Szkoły s. 7–22; Marzec Milena: Koła Zainteresowań i Organizacje Uczniowskie w latach 1915–1939 s. 23–32; Sindalska Grażyna, Stencel Ewa, Żelazna-Gwizd Teresa, Klusek Stanisław: Dyrektorzy, nauczyciele, pracownicy szkoły s. 39–159; Uczniowie s. 161–300; Szkoła we wspomnieniach uczniów i nauczycieli s. 301–365; Szkoła w fotografii i dokumentach s. 367–419.

256. GIMNAZJUM i Liceum w Leżajsku 1912–2002. Księga jubileuszowa. Pod red. Zbigniewa Andresa. Leżajsk-Rzeszów 2002 Edytor ss. 412, tabl. 28, il.

Z treści: Rakuś Anna, Larendowicz Zbigniew: Gimnazjum i Liceum w Leżajsku w latach 1912–1939 s. 11–89; Larendowicz Z.: Tajne nauczanie na poziomie średnim na terenie Leżajska w latach 1939–1944 s. 90–99; Andres Z.: Leżajskie gimnazjum i liceum w latach 1944–1973 s. 100–127; Bryniarska Jadwiga, Lizak Monika: Zespół Szkół im. Bolesława Chrobrego od 1973 roku s. 128–157; Bartnik Stanisław: Na progu III Rzeczypospolitej s. 158–198; Wspomnienia s. 244–306; Absolwenci gimnazjum i liceum oraz Zespołu Szkół im. Bolesława Chrobrego 1919–2002 s. 307–395.

257. ISKIERSKA Zofia: Państwowe Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące w Dziśnie im. ks. Grzegorza Piramowicza. Bydgoszcz 2003 Tow. Miłośn. Wilna i Ziemi Wileńskiej ss. 228, il., mapy. (Biblioteka Wileńskich Rozmaitości. Ser. B. Nr 46). W l. 1918–1939.

258. JANKOWSKA Bogda: Szkoło, ty mądralo... Szkic z dziejów I Liceum Ogólnokształcącego w Raciborzu. Racibórz 2003 Delta Juliet ss. 111, nlb. 3, il.

259. KRUCZEK Maria: Prywatne Gimnazjum Żeńskie i Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Nowym Sączu (1932–1939). *Rocznik Sądecki*. T. 31: 2003 s. 56–67.

W aneksie spis absolwentek z l. 1936–1939.

260. KSIĘGA pamiątkowa III Gimnazjum a obecnie II Liceum im. króla Jana III Sobieskiego. 120 lat. Pod red. Barbary Kaczkowskiej. Kraków 2003 Spes ss. 419, nlb. 5, il.

W Krakowie.

261. MASSALSKI Adam: Szkoła średnia w Sandomierzu w latach 1773–1914. Sandomierz 2002 Komitet Obchodów 400-lecia Collegium Gostomianum ss. 252, sum. (Collegium Gostomianum. T. 2).

262. NASZA kochana 100-letnia buda. Zbiorowa praca absolwentów I Liceum Ogólnokształcącego w Tomaszowie Mazowieckim. Tomaszów Mazowiecki 2003 I Liceum Ogólnokształcące im. Jarosława Dąbrowskiego ss. 263, tabl. VIII, il.

Antologia wspomnień, XX w.

263. [PIĘĆDZIESIĄT PIĘĆ] 55 lat Liceum Ogólnokształcącego Nr V im. Generała Jakuba Jaśńskiego we Wrocławiu 1948–2003. Zespół red. Wojciech Bonarski [i in.]. Wrocław 2003 Dłnośląskie Wydaw. Edukacyjne ss. 144, tabl. 8, il.

Stanowi uzupełnienie „Księgi pamiątkowej” wydanej z okazji jubileuszu 50-lecia szkoły, obejmuje lata 1998/99–2002/03.

Z treści: Nasi Dyrektorzy s. 11–18; Osiągnięcia ostatniego pięciolecia s. 19–44; Wspomnienia z „Piątki” s. 45–52; Galeria absolwentów s. 53–60; O tych, którzy odeszli s. 61–66; Grono pedagogiczne s. 67–70; Absolwenci V LO s. 75–134; Rodziny absolwentek V LO s. 135–144.

264. PIWOWARSKI Stanisław: II Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie 1901–2001. Cz. 2: 1991–2001. Tarnów 2001 Drukarz ss. 148, il.

265. PÓŁ wieku tyskiego liceum. Monografia I Liceum Ogólnokształcącego im. Leona Kruczkowskiego w Tychach. Praca zbiorowa. Pod red. Marii Lipok-Bierwiazczonek i Jadwigi Wiendloch. Tychy 2003 I LO im. Leona Kruczkowskiego ss. 115, il. + Księga absolwentów ss. nlb. 8.

266. [SIEDZIEDZIESIĄT PIĘĆ] 75 lat gimnazjum i liceum w Dęblinie. Praca zbiorowa. Pod red. Mieczysława Sawickiego. Warszawa 2003 Kram ss. 319, tabl. 16, il.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Dęblinie (woj. lubelskie).

Z treści: Cz. I. Powstanie i rozwój gimnazjum dęblińskiego w latach 1928–1939: Sawicki M.: Oświata w II Rzeczypospolitej s. 19–23; Sawicki M.: Dęblin i szkolnictwo dęblińskie s. 24–30; Sawicki M.: Powstanie gimnazjum dęblińskiego i jego rozwój do wybuchu II wojny światowej s. 31–67; Wspomnienia uczniów s. 68–96; Cz. II. Nauka i walka: Sawicki M.: Szkolnictwo polskie pod okupacją niemiecką s. 97–103; Tajne gimnazjum w Irenie w relacjach uczestników s. 104–124; Cz. III. Lata powojenne: Główne nurty kształcenia i wychowania s. 127–202; Wspomnienia uczniów s. 203–236; Kroniki klasowe, zjazdy i spotkania absolwentów s. 237–262; Stecyna Joanna, Sroka Witold: Lata ostatnie i dzień dzisiejszy s. 263–270; Kalendarium ważniejszych wydarzeń w historii szkoły. [Oprac.] M. Sawicki s. 271–275; Sroka Hanna, Sroka W.: Cz. IV. Szkoła w dokumentach s. 280–319.

267. [SIEDZIEDZIESIĄT] 70 lat I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Zawierciu. Pod red. Janusza Józefa Kopcia. Zawiercie 2003 Axon ss. 158, il.

268. SOKOLNICKA-MĘŻYŃSKA Katarzyna: Od „Ludwiki” do „Dąbrówki”. 170 lat VII Liceum Ogólnokształcącego w Poznaniu. *Kronika Wielkopolski*. [R. 29]: 2001 nr 2 s. 147–149. Od 1830 r.

269. STAROŚCIAK Włodzimierz: Z dziejów prywatnego Gimnazjum i Liceum Żeńskiego im. Emilii Zawadzkiej i Państwowego Gimnazjum i Liceum Męskiego im. Waleriana Łukasińskiego w Dąbrowie Górniczej. Dąbrowa Górnicza 2003 MM „Szytgar” ss. 118. Muzeum Miejs. „Szytgar” w Dąbrowie Górniczej. (Zeszyt Muzealny. Nr 3).

XX–XXI w.

270. TOMASIK Jacek: Mój Długosz. Wyd. 2 rozsz. Nowy Sącz 2003 Tęcza ss. 180, tabl. 80, il. Dzieje Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Długosza w Nowym Sączu, XIX–XX w.

271. TUTAJ Anna: System wychowawczy i działalność pedagogiczna Prywatnego Liceum Sióstr Niepokalanek im. Marceliny Darowskiej w Wałbrzychu. *Studia Śląskie*. T. 61: 2002 s. 173–192, sum., Zsfg.

272. WOLNA-VAN DAS Henryka: Gimnazjalista z Bytomia. *Odra*. R. 43: 2003 [nr] 10 s. 27–30. Prywatne gimnazjum w Bytomiu w l. 1932–1939.

273. WÓJCICKI Robert: Od Dominikanów do I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Legnicy. Prawda i legenda. Legnica 2003 Edytor ss. 100, il. XIII–XXI w.

274. WSPOMNIENIEM pisane. Pamiętnik Gimnazjum i Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Bielsku Podlaskim. Materiały zebrał i wstępnie przygotował Janusz Domański; całość oprac. i przypisami opatrzył Zbigniew Romaniuk. Bielsk Podlaski 2003 Kom. Organizacyjny Zjazdów Wychowawców i Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. T. Kościuszki ss. 240, tabl. 32, il.

Z treści: Wspomnienia: Osmólski Edward: Wspomnieniem pisane s. 7–9; Aronowicz Michał: Pamiętny dzień s. 10–11; Osmólski Henryk: Gimnazjum koedukacyjne im T. Kościuszki w Bielsku Podlaskim z perspektywy lat s. 12–17; Olszewski Zenon: Niepokoje s. 18–19; Kiesiecki Aleksy: Reminiscencje sprzed lat... s. 20–21; Olszański Józef: Terra ignotia... s. 22–25; Wyrembekówna Anna: Start s. 26; Pohorski Józef: Moja droga do Bielska Podlaskiego s. 27–29; Tajchert Józef: Jak organizowałem pracę opiekunów klasowych w roku szkolnym 1935/36 s. 30–36; Pohorski J.: Rola gimnazjum w życiu kulturalnym Bielska Podlaskiego z okresu międzywojennego s. 37–38; Weremiej Feliks Z.: Bielsk z oddali s. 39–42; Sobota-Gręń Ewa: Gaz s. 43; Sobota-Gręń E.: Narodówka s. 44; Pohorski J.: Wrzesień 1939 s. 45–47; Ksepko-Pankiewicz Halina: Szpital wzywa s. 48–51; Domański J.: Agresja niemiecka i „za pierwszego sowieta” s. 52–59; Kwapiszewski Wincenty: Wywózka s. 60–65; Sobota-Gręń E.: Tułaczka s. 66–71; Krajewski Wacław: Fragment życiorysu s. 72–75; Łukasiewicz Romualda: Droga przez mękę s. 76–86; Łabęcka Anna: Trudne początki s. 87–88; Falkowski Wiesław: Nasz pierwszy zjazd s. 89–93; Kalendarium Zjazdów Koleżeńskich s. 94; Opracowania: Romaniuk Z.: Szkolnictwo w Bielsku do 1919 r. s. 97–110; Domański J.: Bielskie gimnazjum w latach 1918–1949 s. 111–153; Sylwetki. (Oprac. J. Domański, współpr. Eugeniusz Borowski, Z. Romaniuk, Tadeusz Szereszewski) s. 154–181; Nasi wychowawcy. Wykazy z lat 1919–2002. (Oprac. J. Domański) s. 182–191; Spisy absolwentów z lat 1926–2002. (Oprac. J. Domański) s. 192–240.

3. Szkoły zawodowe

275. ADAMCZYK Jan: Spojrzenie w przeszłość. *Zeszyty Wojnickie*. R. 9: 2000 nr 5 s. 13–15. Dzieje szkoły rolniczej (obecnie Zespołu Szkół Rolniczych) w Wojniczu od 1936 r.

276. FORECKA Anna: Szkoła młynarzy w Krajence. *Kronika Wielkopolski*. [R. 29]: 2001 nr 3 s. 171–174. Od 1946 r.

277. GWARDIAK Janusz: W gronie najstarszych polskich szkół rolniczych. Szkoła rolnicza dziedziczki Stefanii Karpowiczówny w Krzyżewie (1913–2003). Łomża 2002 Łomżyńskie Tow. Nauk. im. Wągów ss. 216, il. Na Podlasiu.

278. JĘDRAŚ Stanisław: Zespół Szkół Ekonomicznych im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie 1912–2002. Leszno 2003 Zespół Szkół Ekonom. im. J. A. Komeńskiego ss. 304, il., sum., Zsfg.

279. KORNACKI Roman Albert: Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Lubartowie w latach 1980–1990. [W:] Lubartów i Ziemia Lubartowska. T. 15. Pod red. Wiesław Śladkowski. Lubartów 2003 s. 149–170.

280. KOWALSKI Bohdan: Na lądzie i na morzu. Liceum Morskie w Szczecinie i Policach 1973–1985. Szczecin 2003 Zapół ss. 204, il. Pamiętnik.

281. KSIĘGA pamiętkowa czterdziestolecia Zespołu Szkół Ekonomicznych w Jaśle 1962–2002. Zespół red. Urszula Budziak [i in.]. Krosno 2002 Nonpatrel ss. 339, tabl. 66.

282. MIĘDZY wspomnieniem a terażniejszością. Szkic monograficzny z okazji 70-lecia Gmachu, 50-lecia Szkoły, 30-lecia Planetarium i Obserwatorium. [Aut.] Elżbieta Cherek [i in.]. Grudziędz 2002 Zespół Szkół Techn. im. J. J. Śniadeckich w Grudziędzu ss. 95, il.

283. OD SZKOŁY Handlowej do „Ekonomika”. Szkice do dziejów szkolnictwa handlowego i ekonomicznego w Kaliszu. Pod red. Ewa Andrysiak [i in.]. Kalisz 2003 Koło Absolwentów Szkół Handlowych i Ekonom.; Fundacja Przyj. Kalisza ss. 170, tabl. 22, il.

Z treści: Poczet dyrektorów s. 5–48; Nasi profesorowie s. 49–90; Wspomnienia wychowanków s. 91–121; Mikołajczyk Włodzimierz: Od zjazdu do zjazdu. Z działalności Koła Absolwentów s. 122–149; Absolwenci szkół ekonomicznych i handlowych w latach 1993–2002 s. 150–163.

284. [PIĘĆDZIESIĄT] 50 lat staszowskiej „Staszicówki”. Zespół red. Magdalena Ablewicz, Anna Kułacz, Ryszard Nowak, Teresa Stasińska. Staszów-Sandomierz 2003 ZSZ; PAIR „Myjakpress” ss. 92, il. Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica.

285. [PIĘĆDZIESIĄT] 50 lat TM-E [Technikum Mechaniczno-Elektrycznego] w Chorzowie Batorym. Pod red. Marian Piegza. Chorzów 2003 ss. 234, il.

286. WOJEWODA Kazimierz: „Aby pamięć trwała a przeszłość jednoczyła...”. Zarys dziejów Zespołu Szkół Mechanicznych im. Stanisława Staszica w Krośnie (1892–2002). Krosno 2003 KaBe ss. 336, il.

287. WOLSAN Stanisław: Szkoła Mleczarska w Rzeszowie 1903–2003. T. 1. Rzeszów 2003 Poligrafia Wyższego Seminarium Duchownego ss. 206, tabl. 16, il.

288. ŻACZEK Tadeusz: Szkoła pielęgniarstwa w Łowiczu. *Roczniki Łowickie*. T. 1: 2003 s. 303–324. W l. 1960–1992.

4. Zakłady kształcenia nauczycieli (z wyjątkiem szkół wyższych)

289. CHMIELEWSKI Witold: Z dziejów Liceum Pedagogicznego im. Andrzeja Frycza Modrzeńskiego w Wolborzu 1954–1967. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 161–177.

290. GAWRECKI Lechosław: Jak w Rogoźnie Wielkopolskim nauczycieli kształcono czyli krótki zarys dziejów Seminarium Nauczycielskiego i Liceum Pedagogicznego (1903–1969). Rogoźno 2003 Rogozińskie Centrum Kultury ss. 51, il.

291. KOWALSKI Tadeusz: Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Pułtusk w latach 1918–1939. [W:] Pułtusk. Studia i materiały z dziejów miasta i regionu. T. 5. Przewodn. zespół red. Henryk Samsonowicz. Pułtusk 2003 s. 129–157.

292. WIECZOREK Elżbieta: Seminarium Nauczycielskie w Wymyślinie (1867–1914). *Rocznik Mazowiecki*. T. 15: 2003 s. 55–79.

5. Szkoły wyższe

Akademia Górniczo-Hutnicza

293. [SIEDEMDZIESIĘCIOPIĘCIOLECIE] 75-lecie pierwszego doktoratu w AGH – Witold Budryk [1891–1958]. Red. nauk. Stanisław Knothe. Kraków 2003 Fastwork; Navigator ss. 187, il. (Biblioteka Szkoły Eksploatacji Podziemnej. Seria z Lampką Górnictwem. [Nr] 18).

Współwyd. z przedr. oryg.: Budryk W.: Ruch podsadzki płynnej w rurociągach zamulaniowych. Kraków-Dąbrowa Górnictwa 1929.

Akademia Medyczna w Białymstoku

294. PÓŁ wieku Akademii Medycznej w Białymstoku 1950–2000. Oprac. i wybór materiałów Krzysztof Worowski. Białystok 2000 AM ss. 470, il.

Z treści: Dzieje nauk przyrodniczych i medycznych na Białostocczyźnie s. 13–23; Początki s. 24–32; Kalendarium s. 33–35; Gmachy Akademii Medycznej s. 39–59; Rektorzy s. 60–76; Kadra s. 77–97; Studenci s. 98–141; Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Pielęgniarstwa s. 142–205; Oddział Stomatologii Wydziału Lekarskiego s. 206–217; Oddział Pielęgniarstwa Wydziału Lekarskiego s. 218–220; Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej s. 221–241; Oddział Analityki Medycznej Wydziału Farmaceutycznego s. 242–250; Biblioteka Główna s. 257–263; Tradycje s. 298–310; Rocznice s. 311–327; Akademia z oddali s. 346–351; Dotykanie historii s. 352–364; Alfabet wspomnień s. 365–414; Luźne kartki s. 415–420; Ci, którzy odeszli s. 442–448.

Rec.: Dobroński Adam, *Archiwum Historii i Filozofii Medycyny*. T. 66: 2003 z. 2 s. 179–181.

Akademia Obrony Narodowej

295. EWOLUCJA dla postępu. Wydział Lotnictwa i Obrony Powietrznej AON. Pod red. Teresa Piątek. Warszawa 2003 Akad. Obrony Nar. ss. 156, tabl. 13, il. Akad. Obrony Nar. Wydz. Lotnictwa i Obrony Powietrznej.

Treść: Mikołajczuk Marian: Ewolucja struktur Wydziału Lotnictwa i Obrony Powietrznej s. 11–50; Ruchlicki Marian: Ewolucja procesu kształcenia w Wydziale Lotnictwa i Obrony Powietrznej s. 51–94; Miodek Stanisław: Ewolucja działalności naukowo-badawczej Wydziału Lotnictwa i Obrony Powietrznej s. 95–131.

Akademia Pedagogiczna w Krakowie

296. POLOMONSKI Wiesław: Sądecki Punkt Konsultacyjny Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w latach 1974–2002. *Rocznik Sądecki*. T. 31: 2003 s. 105–126.

Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu

297. [PIĘĆDZIESIĄT] 50 lat Katedry Urządzania Lasu. Poznań, 4–5 września 2001 roku. Zezryt jubileuszowy. Oprac. red. Maria Moczko. Poznań 2001 Wydaw. AR ss. 55, il. Akad. Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu.

Akademia Rolnicza im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

298. KSIĘGA jubileuszowa Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Kom. red. wydawnictw jubileuszowych Tadeusz Curyło [i in.]. Kraków 2003 Wydaw. AR ss. 686, nlb. 1, tabl. 1, il. Akad. Rolnicza im. H. Kołłątaja w Krakowie.

Treść: Staliński Zbigniew: Dzieje Wyższej Szkoły Rolniczej – Akademii Rolniczej w Krakowie s. 19–70; Historia Wydziałów Wyższej Szkoły Rolniczej – Akademii Rolniczej w Krakowie: Mazur Kazimierz: Wydział Rolniczo-Ekonomiczny s. 73–116; Kowalski Stefan, Starzyk Jerzy R., Wojciechowski Eugeniusz: Wydział Leśny s. 117–157; Niemczyk Władysław: Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt s. 159–182; Pijanowski Zenon: Wydział Inżynierii Środowiska i Geodezji s. 183–204; Poniedziałek Małgorzata: Wydział Ogrodniczy s. 205–242; Kokoszka Stanisław, Kowalski Józef, Michałek Rudolf: Wydział Techniki i Energetyki Rolnictwa s. 243–266; Bonczar Genowefa, Cieślik Ewa, Tuszyński Tadeusz: Wydział Technologii Żywności s. 267–286; Profesorowie (wrzesień 1953 – czerwiec 2003) s. 289–294; Doktorzy habilitowani (1979–2002) s. 295–324; Doktorzy (1979–2002) s. 325–388; Absolwenci (1979–2002) s. 389–663.

Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie

299. MAYER Anna: Filia Paryska Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w świetle materiałów archiwalnych. Oprac. i przypisami opatrzył Kasper Świerczowski. Kraków 2003 PAU. Wydz. Twórczości Artystycznej; Akad. Sztuk Pięknych im. Jana Matejki ss. 329, nlb. 2.

XX w.

Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

300. STUDNICKA-GIZBERT Maria: Działalność wydawnicza Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie w latach 1945–2000. [W:] Kraków – Lwów. Książki – czasopisma – biblioteki XIX i XX wieku, T. 6. Cz. 1. Pod red. Jerzego Jarowieckiego. Kraków 2003 Wydaw. Nauk. AP s. 154–168.

Częstochowskie Seminarium Duchowne w Krakowie

301. ZWIĄZEK Jan: Po drugiej stronie Wawelu. Częstochowskie Seminarium Duchowne. *Analecta Cracoviensia*. [T.] 34: 2002 s. 471–486, sum.

W l. 1926–1954.

Katolicki Uniwersytet Lubelski

302. GRENIUK Franciszek: Teologia moralna w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim do Soboru Watykańskiego II. *Roczniki Teologiczne*. T. 50: 2003 z. 3 s. 5–16, somm.

Lata 1918–1965.

303. [SWIEŻAWSKI Stefan]: Profesor Stefan Swieżawski o Jerzym Kalinowskim [1916–2000] i o filozofii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Rozmawiają: Marcin Koszowy, Roman Schmidt i Piotr Szalek. *Summarium*. R. 30/31: 2001/2002 [druk.:] 2003 s. 189–203.

Kolegium i Uniwersytet Jezuicki we Wrocławiu

304. RABE Carsten: Alma Mater Leopoldina. Kolegium i Uniwersytet Jezuicki we Wrocławiu 1638–1811. Wrocław 2003 Wydaw. Oświatowe ss. 550, tabl. 8, sum. (Orbis Linguarum. T. 22).

Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna

305. JANICKA Małgorzata: Po grudach na szczyt. Dziesięć lat Mazowieckiej Wyższej Szkoły Humanistyczno-Pedagogicznej w Łowiczu. *Roczniki Łowickie*. T. 1: 2003 s. 291–302.
Założona w 1993 r.

Niższe Seminarium Duchowne w Sandomierzu

306. STANASZEK Bogdan: Likwidacja Niższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu w latach stalinowskich. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 10: 2003 nr 17 s. 28–33.
1956 r.

Politechnika Gdańska

307. FEDUSIO Piotr: Ukraińscy studenci na Politechnice Gdańskiej w latach 1920–1939 (fragmenty referatu). [W:] Polska – Ukraina. Ludzie pojednania, Ukraińcy na Pomorzu w XX wieku. Materiały z sesji naukowych. Pod red. Tadeusza Stegnera. Gdańsk 2002 s. 123–147.

308. STUDENCKA Agencja Radiowa. Wspomnienia. Pod red. Mieczysława Serafin [i in.]. Gdańsk 2002 Kelo ss. 250, il.
Założona w 1957 r. przy Politechnice Gdańskiej.

Politechnika Lwowska

309. SMOLANA Krzysztof: August Freund (1835–1892). Przyczynek do dziejów Wydziału Chemii Politechniki Lwowskiej. *Rocznik Lwowski*. 2003 s. 83–100.

Politechnika Poznańska

310. JUBILEUSZOWA księga 50-lecia Wydziału Maszyn Roboczych i Transportu Politechniki Poznańskiej. Pod red. Zbigniewa Kłosa. Poznań 2003 Wydaw. Politech. Poznańskiej ss. 302, il.

Z treści: Wydział i jego wcześniejsze struktury s. 11–74; Rozwój kadry naukowych s. 77–90; Wydział w roku jubileuszowym s. 93–162; Postaci Wydziału s. 165–226; Absolwenci s. 229–294.

Politechnika Szczecińska

311. ŁYSKAWA Marek: Niech znów zabrzmie „Gaude Mater...”. Chór Akademicki Politechniki Szczecińskiej (1952–2002). Szczecin 2003 PoNaD ss. 239, nlb. 2, il.

Politechnika Wroclawska

312. ALMANACH Wydziału Podstawowych Problemów Techniki 1968–2003. Oprac. Ryszard Grząślewicz i Ewa Waclawek-Grząślewicz. Wrocław 2003 Dolnośląskie Wydaw. Edukacyjne ss. 155, nlb. 1, il.

Z treści: Wrocław to długa tradycja akademicka s. 7–10; Wydział Podstawowych Problemów Techniki s. 10–22; Instytut Fizyki. Zarys historii i dzień dzisiejszy s. 25–36; Instytut Matematyki. Informacja ogólna i zarys historii s. 39–52; Wiesław Witold: Dawna matematyka wrocławska s. 57–64; Nasi Profesorowie s. 65–106; Trochę wspomnień s. 109–120; Lista alfabetyczna absolwentów s. 133–155.

Pomorska Szkoła Sztuk Pięknych

313. GROT Elżbieta [Maria]: Pomorska Szkoła Sztuk Pięknych Wacława Szczepiewskiego w Grudziądzu i w Gdyni w latach 1922–1939. *Rocznik Gdynski*. Nr 15: 2003 s. 151–166.

Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne

314. POKŁOSIE Jubileuszu 400-lecia Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie. Pod red. Paweł Podeszwa, Wojciech Polak. Gniezno 2003 Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne ss. 135, nlb. 2, tabl. 84, il.

Z treści: Zieliński Zygmunt: Wykład jubileuszowy s. 63–71; Nurski Robert: Zarys dziejów Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie s. 125–129; Aneks zdjęciowy. (Księga Jubileuszowa PWSD w Gnieźnie 1602–2002) s. 137–400.

Seminarium Duchowne w Krakowie

315. TRZASKA Adam: Krakowskie Seminarium Duchowne w okresie II wojny światowej. [W:] Kościół krakowski w życiu państwa i narodu polskiego. Pod red. Andrzeja Pankowicza. Kraków 2002 s. 199–211.

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

316. PIERWSI powojenni. Wspomnienia pierwszych powojennych studentów Wydziału Ogrodniczego SGGW. Zespół red. Zofia Maria Górczyńska [i in.]. Warszawa 2003 Wydaw. SGGW ss. 284, nlb. 1, tabl. 38, il. (Zeszyty Historyczne Stowarzyszenia Wychowanków Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Z. 4).

Antologia wspomnień z l. 1945–1956.

Szkoła Podchorążych Państwowej Straży Pożarnej

317. WAWERKA Mariusz: 55 lat szkolnictwa pożarniczego w Bydgoszczy. Bydgoszcz 2002 Margrafen; Szkoła Podoficerska PSP ss. 94, nlb. 1, tabl. 23, il.

Szkoła Podchorążych Rezerwy Piechoty

318. ŁUKASIAK Jan: Szkoła Podchorążych Rezerwy Piechoty. Pruszków 2003 Ajaks ss. 198, nlb. 1. W Zambrowie (woj. podlaskie).

Szkoła Podchorążych Sanitarnych

319. BYŁA taka podchorążówka w Warszawie... Wychowankowie Szkoły Podchorążych Sanitarnych 1922–1939. Materiały z sesji naukowej, Warszawa, 28 czerwca 2001. Dokumentacja wystawy 28 VI 2001 – 11 II 2002. Oprac. i red. Agnieszka Pruszyńska. Warszawa 2002 GBL ss. 117, tabl. 46, il. Gł. Bibl. Lekarska. (Studia i Materiały).

Z treści: Tulczyński Aleksander: Słowo wstępne s. 5; Felchner Andrzej: Ujazdowska podchorążówka na tle innych szkół oficerskich Wojska Polskiego (1918–1939) s. 9–26; Rużyło Edward: Szkoła Podchorążych Sanitarnych. Wspomnienia ucznia i wychowawcy s. 27–38; Dutkiewicz Marek: Wychowankowie i kadra Szkoły Podchorążych Sanitarnych wśród ofiar zbrodni katyńskiej (problemy badawcze, tło, przebieg i skutki zbrodni) s. 39–68; Morawski Tomasz: Archiwum Szkoły Podchorążych Sanitarnych Aleksandra Domaradzkiego i Romana Jakubskiego w zbiorach GBL s. 69–74; Pruszyńska A.: Wystawa. [Dokumentacja i opis eksponatów] s. 75–110; Załącznik: Wychowankowie Szkoły Podchorążych Sanitarnych. [Lista]. Oprac. Roman Jakubski s. 118–159.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

320. SKOCZYŁAS Janusz: Lapidarium uniwersyteckie w Poznaniu. *Kronika Wielkopolski*. [R. 30]: 2002 nr 4 s. 115–120.
XX w.

Uniwersytet Jagielloński

321. DYBIEC Julian: Obrona Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego przed likwidacją w roku 1934. [W:] Polska i Polacy w XIX–XX wieku. Studia ofiarowane Profesorowi Mariuszowi Kulczykowskiemu w 70 rocznicę Jego urodzin. Pod red. Krzysztofa Ślusarka. Kraków 2002 s. 421–429.

322. DZIEDZIC Stanisław: Święty szlak Almae Matris. Kraków 2003 WAM ss. 193, il., mapy. Szkice wokół dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego, XIV–XX w.

323. GAERTNER Henryk: Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego a dawne szpitale krakowskie. *Krakowskie Studia Małopolskie*. Nr 5: 2001 s. 97–108, sum.
XIII–XX w.

324. GAJDA Zdzisław: O Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 2003 UJ Collegium Medicum ss. 235, il.

Rec.: Ostrowska Teresa, *Archiwum Historii i Filozofii Medycyny*. T. 66: 2003 z. 3/4 s. 310–312.

325. MARKOWSKI Mieczysław: Katedry filozofii chrześcijańskiej Wydziału Teologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. *Analecta Cracoviensia*. [T.] 34: 2002 s. 35–49, Zsfg. W l. 1879–1954.

326. RABIEJ Piotr: Les savants de l'Universit, au service et dans l'entourage de Zbigniew Oleśnicki, évêque de Cracovie. *Quaestiones Medii Aevi Novae*. Vol. 8: 2003 s. 67–104.

327. SOKOŁOWSKA-PITUCHOWA Janina: 400 lat Katedry Anatomii w Krakowie (1602–2002). Kraków 2002 Wydaw. UJ ss. 242, il.

Rec.: Gaertner Henryk, *Archiwum Historii i Filozofii Medycyny*. T. 66: 2003 z. 2 s. 196–198.

328. STOPKA Krzysztof: Jagiellońska fundacja Uniwersytetu Krakowskiego. *Rocznik Krakowski*. T. 69: 2003 s. 35–46, sum.

329. STOPKA K. The Jagiellonian foundation of Cracow University. *Quaestiones Medii Aevi Novae*. Vol. 8: 2003 s. 49–66.

Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie

330. ADAMCZYK Kazimierz: Biblioteka Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie w świetle kronik UJK za lata 1921–1930. [W:] Kraków – Lwów. Książki – czasopisma – biblioteki XIX i XX wieku. T. 6. Cz. 1. Pod red. Jerzego Jarowieckiego. Kraków 2003 s. 298–309.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

331. JANASZ Jolanta, Kaszewski Bogusław M., Bilik Anna: Pięćdziesiąt lat badań klimatologicznych w UMCS. *Annales Universitatis M. Curie-Skłodowska*. Sec. B: Geographia, Geologia, Mineralogia et Petrographia. Vol. 55/56: 2000/2001 [druk.:] 2001 s. 11–17, sum.

Uniwersytet Medyczny w Łodzi

332. PIĘĆDZIESIĘCIOLECIE dyplomu 1953–2003. 50. Zainicjowała i oprac. Teresa Pajszczyk-Kieszkiewicz. Łódź 2003 Uniw. Medyczny w Łodzi ss. 532, il.

Z treści: Indeks – wykłady i ćwiczenia s. 11–32; Nasi rektorzy s. 33–38; Nasi profesorowie (fotografie, karykatury, autografy) s. 43–100; Absolwenci – rocznik 1953 s. 105–114; Grupy studenckie s. 115–134; Wspomnienia s. 135–321; Dokumenty z epoki s. 325–340; Fotografie z okresu studiów s. 341–388; Brzeziński Tadeusz: Błyskawica czyli szarża lekkiej kawalerii s. 389–409; Absolwentówka s. 411–417; Nasze zjazdy s. 419–522.

Uniwersytet Opolski

333. GRYBOWSKI Waław: Działalność Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Uniwersytecie Opolskim. [W:] NSZZ „Solidarność” w latach 1980–2000. Materiały z konferencji, która

odbyła się w Opolu 22 listopada 2000 r. Pod red. nauk. Mariana M[arka] Drozdowskiego. Opole 2003 s. 131–142.

Uniwersytet Rzeszowski

334. KSIĘGA pamiątkowa dwudziestolecia XX-lecia działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Rzeszowskim 1983–2003. Pod red. Józefa Półćwiartka. Rzeszów 2003 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 108, tabl. 6, il.

Z treści: Półćwiartek J.: Współczesność Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Rzeszowskim s. 14–17; Kruczek-Kowalska Genowefa: Organizacja Uniwersytetu Trzeciego Wieku s. 18–20; Kronika wykładów wygłoszonych w UTW w latach 1998–2003 s. 21–29; Potoczny Jerzy: Możliwości uczenia się dorosłych w zachodnioeuropejskiej i polskiej myśli pedagogiczno-psychologicznej i socjologicznej s. 46–55; Słuchacze o sobie i swoim Uniwersytecie Trzeciego Wieku s. 71–90.

Uniwersytet Stefana Batorego

335. DAWLEWICZ Mirosław: Polonistyka na Uniwersytecie Wileńskim. Dziesięć lat doświadczeń pracy naukowo-dydaktycznej. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie*. R. 45: 2001/2002 [druk.:] 2003 s. 165–173.
W l. 1993–2003.

336. KLIMKA LIBERTAS, Kivildienē Rasa: Gabinet Fizyczny pod rządami profesora Józefa Mickiewicza [1744–1817]. (Materiały do historii nauczania fizyki w Uniwersytecie Wileńskim). *Analecta*. R. 12: 2003 z. 1/2 s. 25–67, sum.

337. LESZCZYŁOWSKI Bazyli: Oddział Farmaceutyczny Wydziału Lekarskiego Uniwersyte- tu Stefana Batorego w Wilnie 1938/1939 (stan, zadania i problemy). [W:] Pamiętnik. XI Sympo- zjum Historii Farmacji, Litwa 2002. Poznań 2002 s. 94–112. Pol. Tow. Farmaceutyczne. Sekcja Historii Farmacji – Poznań.

338. RABIKAUŠKAS Paulius: Vilniaus akademija ir Lietuvos jėzuitai. Sudarė Liudas Jovaiša. Vilnius 2002 Aidai ss. 543, nlb. 1, sum. (Fontes Historiae Universitatis Vlnensis).
Akademia Wileńska i litewscy jezuici.
Rec.: Kosman Marcei, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 47: 2003 s. 232–233.

Uniwersytet Śląski

339. LITYŃSKI Adam: U początków Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. [W:] *Z dziejów prawa*. Pod red. Adama Lityńskiego. [Cz. 2]. Katowice 1999. s. 179–193.

Uniwersytet w Edynburgu

340. NOWAK Kazimierz: Udział krakowskich lekarzy w fenomenie polskiego Wydziału Leka- rskiego Uniwersytetu w Edynburgu. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie*. R. 45: 2001/2002 [druk.:] 2003 s. 174–245, sum.
W l. 1941–1949.

Uniwersytet Warszawski

341. CIEŚLAR Jan: Geneza i struktura Wydziału Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego. *Roczniki Teologiczne*. R. 44: 2002 z. 2 s. 69–81.

Lata 1920–1954.

342. KSIĘGA jubileuszowa Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego 1953–2003. Warszawa 2003 „Nowy Dziennik” ss. 295, il.

Treść: Leszczyńska Cecylia: Ekonomia w Uniwersytecie Warszawskim. Historia Wydziału Nauk Ekonomicznych 1953–2003 s. 11–159; Pasik Bożena, Nieradka Krystyna: Księga absolwentów s. 161–295.

343. KULTURA artystyczna Uniwersytetu Warszawskiego. *Ars et educatio*. Red. nauk. i koncepcja t. Jerzy Miziołek. Warszawa 2003 UW ss. 526, nlb. 2, il.

Treść: Miziołek J.: Wprowadzenie s. 9–12; Miziołek J.: Zarys dziejów Uniwersytetu Warszawskiego s. 15–80; Nauka, sztuka, symbole: Chrościcki Juliusz A[ntoni]: Naukowo-literackie środowisko Villa Regia s. 83–100; Bieliński Piotr: Stanisław Kostka Potocki [1755–1821] i Babilon s. 101–106; Dobrowolski Witold: Stanisław Kostka Potocki, kolekcjoner – klasycysta – minister s. 107–116; Poprzęcka Maria: „Wazary polskie” Stanisława Kostki Potockiego s. 117–129; Kuczyński Stefan K[rzysztof]: Godło Uniwersytetu Warszawskiego s. 131–142; Gołąb Maciej: Studia Fryderyka Chopina w Szkole Głównej Muzyki Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego (1826–1829) s. 143–152; Polanowska Jolanta: Nauczanie sztuk pięknych na Uniwersytecie Warszawskim s. 153–168; Miziołek J.: Wokół tematów i źródeł inspiracji. O roli Uniwersytetu Warszawskiego w tworzeniu kultury artystycznej Warszawy s. 169–195; Folga-Januszewska Dorota: Uniwersyteckie początki Muzeum Narodowego w Warszawie s. 197–201; Zespół zabytkowy Uniwersytetu Warszawskiego: Putkowska Jolanta: Pałac Kazimierzowski s. 205–215; Kwiatkowska Maria Irena, Kwiatkowski Marek: Pałace Tyszkiewiczów i Uruskich s. 217–236; Grzybkowski Andrzej: Gmach Gimnazjum Realnego (Szkoly Głównej) w Warszawie s. 237–245; Wątroba Przemysław: Gmach Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Warszawskiego s. 247–258; Bania Zbigniew: Gmach dawnej Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego s. 259–264; Sadurska Anna: Program dekoracji figuralnej starego gmachu Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego s. 265–273; Badach Artur: Dekoracje rzeźbiarskie gmachów Uniwersytetu Warszawskiego s. 275–284; Kowalski Hubert: Nieznany relief klasycystyczny w Gimnazjum Realnym (Szkole Głównej) s. 285–291; Szafranśka Małgorzata: Uniwersytet Warszawski w obrazach, rysunkach i rycinach s. 309–323; Gawkowski Robert: Kampus Uniwersytecki w czasach II wojny światowej s. 325–336; Martyn Peter J.: Uniwersytet Warszawski w układzie zabudowy centrum miasta s. 337–362; Zarebska Teresa: Teren Główny Uniwersytetu Warszawskiego s. 363–372; Ostrowski Marek: Uniwersytet Warszawski w Panoramicie Warszawy s. 373–383; Biblioteka i zbiory naukowo-artystyczne Uniwersytetu Warszawskiego: Wojakowski Józef: Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie s. 387–397; Talbierska Jolanta: Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie 1818–1832 s. 399–415; Rudzińska Wanda M.: Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie 1832–2002 s. 417–430; Kolendo Jerzy: Trzy kolekcje numizmatyczne na Uniwersytecie Warszawskim s. 431–444; Dolińska Monika: Egipskie mumie i sarkofagi z kolekcji Uniwersytetu Warszawskiego w Muzeum Narodowym w Warszawie s. 445–462; Jaworski Piotr: Sztuka starożytna w zbiorach Uniwersytetu Warszawskiego s. 463–476.

344. PASZKOWSKA Marzenna: Z dziejów Wydziału Prawa Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego (1869–1915). *Studia Iuridica*. T. 42: 2003 s. 151–161.

345. STRZEMBOSZ Adam: Adwokaci – obrońcy pracowników naukowych i studentów Uniwersytetu Warszawskiego w stanie wojennym. *Palestra*. R. 47: 2003 nr 1/2 s. 81–88.

346. TABORSKI Roman: O próbie utworzenia Katedry Historii Teatru na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego w 1967 roku. *Pamiętnik Teatralny*. R. 52: 2003 z. 1/2 s. 287–290.

347. WARSZAWSKIE uniwersyteckie studia bibliotekoznawcze i informacyjne (1951–2001). Praca zbior. Oprac. przez zespół pod przewodn. Elżbiety Barbary Zybort. Warszawa 2002 Inst. Informacji Nauk. i Studiów Bibliol. UW ss. 176, tabl. 6, il.

Treść: [Zespół redakcyjny]: Słowo wstępne s. 7–11; Birkenmajer Aleksander: Rozwój i stan obecny wyższych studiów bibliotekoznawczych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. 1957 r. Oprac. Barbara Bieñkowska s. 15–42; Sosińska-Kalata Barbara: Programy kształcenia bibliotekoznawczego i informacyjnego w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego s. 43–58; Materska Katarzyna: Zarys problematyki realizowanej w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych w latach 1951–2001 s. 59–80; Radziejewska-Hilchen Anna: Historia Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego s. 81–97; Kisilowska Małgorzata: Pracownicy Katedry Bibliotekoznawstwa, Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej oraz Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego 1951–2000 s. 99–104; Drzewiecki Marcin, Puchalski Jacek: Współpraca Instytutu Informacji Naukowej Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego ze środowiskiem s. 105–113; Woźniak Jadwiga: Kontakty Instytutu z ośrodkami zagranicznymi. Przeszłość i teraźniejszość s. 115–120; Drzewiecki M.: Bibliotekoznawstwo w Uniwersytecie Warszawskim. Refleksje asystenta, adiunkta, profesora i dyrektora (1968–2000) s. 121–127; Ochmański Mikołaj: Koło naukowe Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1990–2000 s. 129–132; Pracownicy Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego (stan na 31.12.2000 r.) s. 133–168; Wykaz pracowników zatrudnionych w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1951–2001 s. 169–171.

Uniwersytet Wrocławski

348. ERGETOWSKI Ryszard: Drętwy lektorat. *Acta Universitatis Wratislaviensis*. No 2520: Prace Literackie. [T.] 42: 2003 s. 231–235.

Wspomnienia z udziału w lektoracie jęz. ukraińskiego, prowadzonym w okresie stalinowskim na studiach polonistycznych przez dr. Jerzego Pogonowskiego.

349. [HONDERD ZEVENTIG] 170 jaar neerlandistiek in Silezië. V Colloquium Neerlandicum Universitatis Wratislaviensis, Wrocław 12–15 oktober 2000. Onder redactie van Stefan Kiedroń, Agata Kowalska-Szubert. Wrocław 2002 „Atut” – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe ss. 190, il. (Acta Comenii, Societatis Neerlandicorum Europae Centralis et Orientalis. Amos. No 6).

Z treści: Kiedroń S.: Onze neerlandistiek: Wat was er? Wat is er? Wat komt er? s. 15–20; Wilmots Jos: Van vroeger tot nu – Ome Jos vertelt s. 21–24; Albert-Balázs Julia: Naar aanleiding van het gedicht „Die schlesischen Weber” of kleine text(iel)kunde s. 27–32; Prędota Stanisław: [August Heinrich] Hoffmann von Fallersleben als lexicograaf en paroemioloog s. 101–108; Koch Jerzy: Bontekoe in Wrocław? s. 119–125; Nieukerken Arent van: Vondels „Parnas aen de Belt” en de gebroeders [Jan Andrzej] Morsztyn s. 127–144; Urbańska Katarzyna: August Heinrich Hoffmann von Fallersleben en Jan Frans Willems – hun vriendschap en hun werk s. 173–181.

350. KLIMOWICZ Mieczysław: „Łagodna rewolucja” na Uniwersytecie Wrocławskim. *Odra*. R. 43: 2003 [nr] 2 s. 46–54.
W l. 1987–1990.

351. KSIĘGA jubileuszowa – 50 lat Zakładu Kartografii. Pod red. Waldemar Spallek. Wrocław 2003 Zakł. Kartografii Inst. Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniw. Wrocławskiego. Pracownia Atlasu Górnego Śląska ss. 364, il., mapy.

Z treści: Żyszkowska Wiesława: 50 lat Zakładu Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego s. 9–17; Pawlak Władysław: Kierunki badawcze Zakładu Kartografii s. 18–25; Krupski Jan: Kształcenie kartografów w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Wrocławskiego s. 26–39; Krupski J.: Problemy kartograficznej prezentacji terenów górskich s. 55–67; Spallek W.: Powstanie i rozwój kartogramu dazymetrycznego s. 68–83; Borowicz Dorota: Mapy narodowościowe Górnego Śląska od połowy XIX wieku do drugiej wojny światowej – ich geneza i funkcje s. 84–96; Szynekiewicz Ewa: Problematyka historii kartografii realizowana w pracach magisterskich Katedry/Zakładu Kartografii s. 97–102; Borowicz D.: Bibliografia publikacji pracowników Katedry Kartografii

i Zakładu Kartografii s. 103–182; Żyszkowska Wiesława: Prace habilitacyjne i doktorskie s. 183; Nowak-Ferdhus Elżbieta: Prace magisterskie wykonane w Katedrze Kartografii w latach 1954–1968 i w Zakładzie Kartografii w latach 1969–2003 s. 184–209; Absolwenci geografii ze specjalizacją kartografii s. 211–262.

352. POPIŃSKI Krzysztof: Borussia, Lusatia, Marcomania... Świat burszów, piwiarni i pojedynków. Studenci Uniwersytetu Wrocławskiego 1871–1921. Wrocław 2002 Gajt ss. 158, nlb. 2, tabl. 40.
Rec.: Pater Mieczysław, *Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka*. R. 58: 2003 nr 2 s. 241–242.

Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusk

353. SZCZEPAŃSKI Janusz: Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusk (2000–2002). [W:] Pułtusk. Studia i materiały z dziejów miasta i regionu. T. 5. Przewodn. zespołu red. Henryk Samsownik. Pułtusk 2003 s. 241–258.

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna

354. MARZENIA się spełniają... 10 lat Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi. Aut. tekstów Anna Cegielska [i in.]; opisy kierunków Ewa Ciesielska [i in.]; red. tekstów Renata Frątczak, Przemysław Lesiak, Marcin Ordon. Łódź 2003 Wydaw. WSHE ss. 104.

Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Łączności w Zegrzu

355. ZEGRZYNIACY rocznik 63. Wspomnienia zebrał i do dr. przygot. Jerzy Mazurkiewicz. Warszawa 2003 Akad. Obrony Nar. ss. 325, tabl. 20, il.
Antologia wspomnień studentów Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łączności w Zegrzu.

IV. BIOGRAFIE

1. Zbiory życiorysów

356. GELLES Romuald: Doktorzy honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego 1803–2002. Od biskupa sufragana Schimonskiego do profesora Leszka Kołakowskiego. Wrocław 2003 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego ss. 113, nlb. 1, il. (Acta Universitatis Wratislaviensis. No 2503).

357. GRABCZYK Paweł: Misjonarze-profesorowie Seminarium Duchownego w Żytomierzu 1798–1842. *Roczniki Humanistyczne*. T. 51: 2003 z. 2 s. 101–138, sum.

358. KATALOG alumnów seminarium papieskiego w Wilnie 1582–1798. Cz. 1: Wstęp, wykaz skrótów, spis źródeł, katalog alumnów 1–500. Oprac. Henryk Litwin. *Przegląd Wschodni*. T. 8: 2002 [druk.:] 2003 z. 4 s. 925–970, sum. s. 821–822.

359. KOWALSKI Tadeusz: Nauczyciele ziemi pułtuskiej w latach wojny i okupacji niemieckiej (1939–1945). Cz. 1. *Rocznik Mazowiecki*. T. 15: 2003 s. 117–131.
Spisy.

360. KURNATOWSKI Andrzej: Profesorowie i docenci Wydziałów Medycznych Uniwersytetu Łódzkiego i Akademii Medycznej w Łodzi 1945–1964. Łódź 2003 UM ss. 297, nlb. 2, il. Uniw. Medyczny w Łodzi.

361. LUDZIE Akademii Medycznej w Gdańsku. Praca zbiorowa. Pod red. Zbigniewa Machalińskiego. Gdańsk 2003 AM ss. 145. Akad. Medyczna. (Prace Zakładu Historii i Filozofii Nauk Medycznych. Seria Biograficzna. T. 1).

362. ONI byli wśród nas. Pod red. Władysław Stawiarski. Kraków 2002 Fall ss. 48, tabl. 8, il. Biogramy pedagogów Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, XX w.

363. ROZYNEK Józef: Profesorowie Uniwersytetu Wrocławskiego doktorzy honoris causa 1958–2002. Wrocław 2003 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego ss. 126, nlb. 1, il. (Acta Universitatis Wratislaviensis. No 2490).

2. Poszczególne biografie

Ambroziewicz Wiktor Grzegorz

364. NOWACKI Tadeusz W.: Wiktor Grzegorz Ambroziewicz [1882–1968] jako dyrektor Gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego [w Chełmie]. *Rocznik Chełmski*. T. 9: 2003 s. 255–272.

Bałtruszajtis Andrzej

365. ZEMEŁA Krzysztof: Andrzej Bałtruszajtis [1881–1941] – działacz społeczny i oświatowy. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 4: 2003 s. 105–114.

Braun Jerzy

366. ŻYCHOWSKA Maria: Jerzy Braun (1901–1975). Twórca kultury harcerskiej i „Unionizmu”. Tarnów-Warszawa 2003 Harcerska Pracownia Archiwalno-Nauk.; Stow. Kult. Fronda ss. 96, il., nuty.

Bulanda Edmund

367. DRAUS Jan: Profesor Edmund Bulanda [1882–1951], ostatni rektor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. [W:] *Z dziejów Polski i emigracji (1939–1989)*. Pod red. Marka Szczerbińskiego i Tadeusza Wolszy. Gorzów Wlkp 2003 s. 153–157.

Buszko Józef

368. MASIARZ Władysław: Józef Buszko [1925–2003] – koordynator badań nad dziejami tajnej oświaty. *Studia Historyczne*. R. 46: 2003 z. spec. 184 s. 37–42.

Chmaj Ludwik

369. SZULAKIEWICZ Władysława: Ludwik Chmaj (1888–1959). Zarys biografii i twórczości pedagogicznej. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 42: 2003 s. 161–182, sum.

Ciekanowski Kasper Stanisław

370. STOKSIK Janina: Kasper Stanisław Ciekanowski [1652/1653–1698], profesor i geometra przysięgły Akademii Krakowskiej końca XVII wieku. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. [T.] 9: 2003 s. 80–95, sum.

Czapów Czesław

371. CZESŁAW Czapów 1925–1980. Świadczenia trzech pokoleń. Teksty zebrała i oprac. oraz całość zred. Wanda Kaczyńska. Warszawa 2003 Inst. Profilaktyki Społ. i Resocjalizacji. Uniw. Warszawski ss. 475, nlb. 5, tabl. 2.

Z treści: Czesław Czapów we wspomnieniach przyjaciół s. 57–81; Koledzy uniwersyteccy i uczniowie o Czesławie Czapowie s. 85–122; Myśl Czesława Czapówa we współczesnych naukach społecznych: Kubin Jerzy: Czesława Czapówa badania w działaniu s. 161–169; Kwaśniewski Jerzy: Czesława Czapówa koncepcja Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji w Uniwersytecie Warszawskim s. 170–174; Sawicka Katarzyna: Warszawska szkoła pedagogiki resocjalizacyjnej s. 184–200; Gara Jarosław: Pokoleniowa percepcja i odbiór dzieła – myśli i formy przekazu – Czesława Czapówa s. 201–208; Pytka Lesław: Czesław Czapów – człowiek, pedagog, mistrz s. 209–230; Zieliński Kazimierz: Niektóre koncepcje Kazimierza Dąbrowskiego – twórcy ruchu higieny psychicznej w Polsce – w pracach Czesława Czapówa s. 231–239; Kalendarium życia Czesława Czapówa. Oprac. W. Kaczyńska s. 417–431; Działalność dydaktyczno-wychowawcza, badawczo-eksperymentalna oraz organizacyjna, społeczna i popularyzatorska Czesława Czapówa. Oprac. Maria Gdowska-Wilińska, W. Kaczyńska s. 432–444.

Domański Bolesław

372. CZAJA Zygmunt: Wychowanie według ks. dr. Bolesława Domańskiego (1872–1939). *Rocznik Koszaliński*. Nr 30: 2002 s. 271–281.

Gaszowiec Piotr

373. SPERKA Jerzy: Nieznane karty z życia Piotra Gaszowca z Rozmierza, doktora medycyny, profesora Uniwersytetu Krakowskiego. Przyczynek do badań dziejów medycyny górnośląskiej w średniowieczu. [W:] Górny Śląsk – dzieje medycyny i farmacji, problemy dokumentacji i metodologii badań. Pod red. Jerzego Mariana Dyrdy. Katowice 2003 s. 51–64.

Kretek Jan

374. HELIK Jan, Piegza Marian: Jan Kretek [1914–2002] – świętochłowski harcerz. *Rocznik Świętochłowski*. T. 5: 2003 s. 248–253.

Małkowski Andrzej

375. POPIEL Marek: Andrzej Małkowski [1888–1919] – związki z Tamowem. Cz. 1: Szkoła realna. Tarnów 2001 Harcerska Pracownia Archiw.-Nauk. ss. 31, il.

Michejda Jerzy

376. SOSNA Władysław: Zasłużony pedagog i pionier krajoznawstwa szkolnego. *Kalendarz Cieszyński*. [R. 20]: 2004 [druk.:] 2003 s. 213–222.

Jerzy Michejda (1860–1928).

Młodowska Jadwiga

377. DOROSZEWSKI Jerzy: Jadwiga Młodowska [1888–1934] – wybitny nauczyciel Polski międzywojennej. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 75–85.

Mrozowska Kamilla

378. DUTKOWA Renata: Kamilla Mrozowska (28 I 1917 – 2 V 2002). *Kwartalnik Historyczny*. R. 110: 2003 nr 2 s. 168–169.

Pawluś Karol

379. DALL Lesław: Karol Pawluś [1880–1943]. Naczelnik Gniazda „Sokoła”, założyciel pierwszych drużyn skautowych w Zakopanem. Zakopane 2003 Muzeum Harcerskie im. Olgi i Andrzeja Małkowskich ss. 39, il.

Dotyczy lat 1901–1914.

Przeździecki Henryk

380. DMOWSKI Rafał: Wkład księdza Henryka Przeździeckiego – biskupa podlaskiego w rozwój oświaty na Podlasiu. [W:] *Kultura narodowa i Kościół katolicki w tysiącleciu państwa polskiego*. Praca zbior. pod red. Władysława Ważniewskiego. Siedlce 2003 s. 257–269.

Rokoszny Józef

381. WOJEWODA Tadeusz: Ksiądz Józef Rokoszny jako pedagog i działacz oświatowy. [W:] *Ks. Józef Rokoszny (1870–1931). Życie i dzieło*. Materiały z sesji Sandomierz, 19 października 2001 r. Pod red. Krzysztofa Burka. Sandomierz 2003 s. 49–63.

Sadaj Bolesław Wojciech

382. CZŁOWIEK, nauczyciel, uczony. Bolesław Sadaj (1908–1997). Pod red. Danuty Koźmian. Szczecin 2003 Wydaw. Nauk. US ss. 267, il. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia. T. 480).

Z treści: Koźmian D.: Bolesław Wojciech Sadaj (1908–1997). Człowiek, nauczyciel, uczony s. 11–25; Ważniejsze prace Bolesława Sadaja s. 26–27; Sadaj B.: Listy... z obozu koncentracyjnego do żony Jadwigi Sadajowej, pisane w latach 1940–1945 s. 28–90.

Ziemacki Władysław

383. KASPERKIEWICZ Kazimierz: Władysław Ziemacki (1895–1986) – nauczyciel i regionalista z Koła. *Kronika Wielkopolski*. [R. 30]: 2002 nr 4 s. 133–136.

V. DZIEJE OŚWIATY POZASZKOLNEJ

1. Oświata dorosłych

384. KUJAWA Waldemar: Uniwersytet Ludowy w Radawnicy. *Kronika Wielkopolski*. [R. 29]: 2001 nr 3 s. 184–186.

Od 1947 r.

2. Biblioteki

385. LEWANDOWICZ Grażyna: Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce. Raport z badań. Warszawa 2003 BN ss. 91, nlb. 1. BN. Inst. Książki i Czytelnictwa. (Materiały Informacyjne Instytutu Książki i Czytelnictwa. [T.] 35).

386. OLCZAK-KARDAS Monika: Warunki korzystania z księgozbiorów wiejskich bibliotek oświatowych w latach 1918–1939. (Na przykładzie województwa warszawskiego). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 19: 2003 s. 47–63.

387. PAWLAK Marian: Starania Jana Langa o pozyskiwanie pieniędzy dla biblioteki Gimnazjum Elbląskiego w latach 1746–1780. [W:] Biblioteka Elbląska 1601–2001. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej z okazji 400-lecia Biblioteki Elbląskiej, Elbląg 23 XI 2001 r. Zbiór referatów. Pod red. Wiesława Długokęckiego. Elbląg 2001 s. 43–46.

388. SEKULSKI Jerzy: Biblioteka Gimnazjum Elbląskiego w XVII–XVIII w. [W:] Biblioteka Elbląska 1601–2001. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej z okazji 400-lecia Biblioteki Elbląskiej, Elbląg 23 XI 2001 r. Zbiór referatów. Pod red. Wiesława Długokęckiego. Elbląg 2001 s. 17–42.

389. SZOCKI Józef: Biblioteki ludowe w Galicji w drugiej połowie XIX wieku: zjawisko kulturowe, ich funkcje oświatowe. [W:] Kraków – Lwów. Książki – czasopisma – biblioteki XIX i XX wieku. T. 6. Cz. 1. Pod red. Jerzego Jarowieckiego. Kraków 2003 s. 169–179.

390. TAFIŁOWSKI Piotr: Biblioteki szkolne na terenach Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 1782–1792 w świetle raportów wizytatorów generalnych Komisji Edukacji Narodowej. *Almanach Historyczny*. T. 5: 2003 s. 75–113.

391. WAŁEK Bożena: Beletrystyka w zbiorach bibliotek uczniowskich galicyjskich szkół średnich w dobie autonomicznej. [W:] Kraków – Lwów. Książki – czasopisma – biblioteki XIX i XX wieku. T. 6. Cz. 1. Pod red. Jerzego Jarowieckiego. Kraków 2003 s. 190–198.

VI. DZIEJE RUCHU NAUCZYCIELSKIEGO

1. Opracowania ogólne

392. CIEŚLA Andrzej, Kadziłowska Katarzyna: Dzieje Związku Nauczycielstwa Polskiego i jego poprzedników na terenie Kujaw wschodnich i ziemi dobrzyńskiej do 1939 roku. *Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie*. T. 18: 2003 s. 57–73.

Od połowy XIX w.

393. GRZEŚ Bolesław: Obrona niezależności Związku Nauczycielstwa Polskiego (65 rocznica zawieszenia działalności ZG ZNP). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 46: 2003 nr 1/2 s. 21–35. 1937 r.

2. Pamiętniki nauczycieli

394. DUREK Józef: Drogi życia, lat swobody i ucisku. Pod red. Jerzy Ochman. Wadowice-Tomice 2003 Agencja Informacyjno-Reklamowa „Promocja”; SCALbis ss. 240, tabl. 32, il.

Pamiętnik nauczyciela z Jordanowa (ur. w 1913 r.), obejmujący lata nauki w szkole powszechnej i Seminarium Nauczycielskim, pracę pedagogiczną na Wołyniu w l. 1935–1939 oraz powojenną działalność pedagogiczną, kulturalną i społeczną.

395. KOŃCZYK Romuald Marian: Odkurzone z pamięci. (Dzieje powojennej oświaty na wspomnienia jednego człowieka przełożone). Sandomierz-Ożarów 2002 Prywatna Agencja Informacji Regionalnej „Myjakpress”; na zlecenie Miejsko-Gminnego Ośr. Kultury w Ożarowie ss. 254, tabl. 2, il. (Biblioteka Miesięcznika „Ożarów” Ożarowiana. [T.] 1).

R. M. Kończyk (ur. 1930) – polonista w Liceum Pedagogicznym w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz wykładowca nauk społecznych w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach.

396. OMILJANOWICZ Kazimierz: Kraina kwiatnych uwroci. Zapiski znad Wigier. Tekst na podst. rękopisu oprac. Celina Szoka; red. [i posł.] Janusz Kopciał. Suwałki 2003 Hańcza ss. 147, nlb. 1, il., mapa. (Biblioteka Suwalska).

Pamiętnik nauczyciela, żyjącego w l. 1888–1969, opisujący głównie dzieciństwo i szkołę w Piertaniach oraz naukę w seminarium nauczycielskim w Wejwerach na Litwie i pierwsze lata pracy pedagogicznej, doprowadzony do 1922 r.

397. PILACZEK Stanisław: Pamiętnik z lat 1914–1936. Z przedm. Andrzej Pankowicza; do dr. przygot. i posł. opatrzył Janusz Wojtycza. Kraków 2002 MHMK ss. 135, il. Muzeum Hist. Miasta Krakowa.

Pamiętnik nauczyciela, kierownika szkoły koedukacyjnej w Krzeszowicach, działacza społecznego i politycznego, żyjącego w l. 1861–1937.

398. WALCZAK Stanisław: Święto sadzenia drzew w Goli. [Wyd.] Józef Malinowski. *Kronika Wielkopolski*. [R. 30]: 2002 nr 2 s. 91–102.

Wspomnienia kierownika Szkoły Powszechnej z l. 1933–1934.

399. [ZDEB Agnieszka]: Niepokorna (fragmenty wspomnień Agnieszki Zdeb). *Zeszyty Wojnicze*. R. 9: 2000 nr 5 s. 23–34.

Wspomnienia nauczycielki (1912–1997) ukazujące proces laicyzacji szkół po II wojnie światowej, doprowadzone do 1969 r.

VII. ORGANIZACJE MŁODZIEŻOWE

400. BANASZEK Marian: Dzieje ruchu młodzieżowego w rejonie Ostrowca Świętokrzyskiego. Ostrowiec Świętokrzyski 2001 Stow. „Pokolenia”. OP ss. 133, nlb. 1, il. Stow. „Pokolenia”. Oddz. Pow. w Ostrowcu Świętokrzyskim.

XX w.

401. BARTKOWIAK Przemysław: Działalność harcerska w Zielonej Górze w okresie 1945–1949. *Studia Zielonogórskie*. T. 9: 2003 s. 123–131.

402. CICIRKO Zofia: Z kart historii działalności Związku Harcerstwa Polskiego na Lubelszczyźnie w latach 1918–1939 na polu kultury fizycznej. *Rocznik Białkopodlaski*. T. 11: 2003 s. 163–171.

403. CZYŁOK Tadeusz: Harcerska lilijka na Górnym Śląsku. (Początki). Katowice 2003 Komenda Hufca ZHP im. Bohaterów Wieży Spadochronowej ss. 156, il.

404. FITOWA Alina: Książka i biblioteka w działalności Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici” (na przykładzie krakowskiego „Znicza”). [W:] Kraków – Lwów. Książki – czasopisma – biblioteki XIX i XX wieku. T. 6. Cz. 1. Pod red. Jerzego Jarowieckiego. Kraków 2003 s. 265–297.

405. FORMELLA Zbigniew: Chrześcijański ideał wychowawczy w Ruchu harcerskim w Polsce po 1980 roku. Inowrocław 2002 Wydaw. Kujawskie ss. 136.

406. GŁOWACKA-SOBIECH Edyta: Twórcy polskiego skautingu – Olga [1888–1979] i Andrzej [1888–1919] Małkowscy. Poznań 2003 Wydaw. Poznańskie ss. 283, nlb. 1, il.

407. HALBERDA Jan, Malec Jerzy, Russek Grzegorz: 150 lat Towarzystwa Biblioteki Słuchaczy Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pod red. J. Malca. Kraków 2003 Zakamycze; UJ ss. 104, nlb. 1, tabl. 4.

408. JEST taka drużyna. Rys monograficzny działalności Drużyny Weteranów-Harcery Ziemi Łomżyńskiej-Kręgu Seniorów im. Leona Kaliwody na tle skautingu światowego i polskiego. T. 1. Red. prowadzący Marian Mieszkowski. Łomża 2003 Zw. Harcerstwa Pol. Hufiec Ziemi Łomżyńskiej w Łomży. Drużyna Weteranów-Harcery Ziemi Łomżyńskiej-Krąg Seniorów im. Leona Kaliwody s. 566, il.

Z treści: Mieszkowska Krystyna: Początki skautingu i harcerstwa s. 21–32; Harcerstwo w Polsce po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. s. 33–37; Mieszkowska K.: Harcerstwo do roku 1918 s. 41–48; Mieszkowska K.: Harcerstwo w latach 1918–1939 s. 49–92; Butler Tadeusz: Harcerstwo w okresie okupacji 1939–1945 s. 93–106; Mieszkowska K.: Harcerstwo w pierwszych latach po II wojnie światowej 1944–1950 s. 107–150; Sawicki Jerzy: Drużyna – Krąg jako całość s. 169–223; Mieszkowska K.: Odznaczenia, wyróżnienia, listy s. 224–328; Działalność zastępów s. 331–412; Mieszkowski M.: Sztandar Hufca Harcerzy w Łomży z roku 1948 s. 413–448; Mieszkowski M.: Pomnik-Głaz „Harcierzom Ziemi Łomżyńskiej Poległym i Walczącym o Niepodległą Polskę w latach 1914–1945” s. 449–538; Mieszkowski M.: Sesja i książka „Spotkanie Chętnikowskie” s. 539–547; Mieszkowski M.: Udział w redagowaniu i wydawaniu „Zeszytów Łomżyńskich” – Magazynu Oddziału Łomżyńskiego TPZ s. 550–553; Mieszkowski M.: Ppor. drużna Jadwiga Dziekońska [1916–1943], ps. „Jadzia” i Konarzyce s. 557–560.

Toż. T. 2 ss. 526, il.

Treść: Wybrane życiorysy harcerek i harcerzy s. 9–176; Indywidualne wspomnienia z życia harcerskiego s. 179–392; Suplementy: Piaśnik Franciszek: Historia rozwoju harcerstwa w Łomży w okresie pierwszego 10-lecia (1913–1923) s. 395–466; Dębowski Stanisław: „Była taka Drużyna”. Wspomnienia sprzed 30 laty s. 467–526.

409. KAPUSTA Marcin: Esbeckie podchody. *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*. 2003 nr 6 s. 65–69.

Instruktorski Krag Puszczański „Czarnego Dębu” działający w ramach oficjalnego ZHP, nawiązujący do ideałów przedwojennego harcerstwa.

410. KOZIMALA Irena: Lwowska Chorągiew Harcerek ZHP w latach 1911–1939. Przemysł-Rzeszów 2003 Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa w Przemysłu; Poligrafia Wyższego Seminarium Duchownego ss. 296, nlb. 1.

411. KOŹNIEWSKA Kazimierz: I zawsze krzyż oksydowany... Refleksje nad historią Harcerstwa w Polsce 1911–1986. Warszawa 2003 Horyzonty ss. 379.

412. LUDWIG Stanisław, Sochacki Jerzy, Kuczkowski Wojciech: Harcerski Krag Morski. *Rocznik Gdynski*. Nr 15: 2003 s. 141–144.

ZHP w l. 1934–2000.

413. MALENDOWICZ Paweł: Nieformalne ruchy młodzieżowe w Grudziądzu w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku. *Rocznik Grudziądzki*. T. 15: 2003 s. 125–134.

414. MILESKA Maria Irena: Materiały do historii krakowskiego harcerstwa żeńskiego w latach 1911–1939. T. 1. Wstęp, oprac. i red. Janusz Wojtycza. Kraków 2003 Barbara ss. 312, tabl. 1, il., mapa.

415. MŁYNARSKA Marian, pseud. Kiškis: Moja służba w ZHP 1945–1948. Kraków 2000 M. Młynarski ss. 168, il.

416. PERKOWSKA Urszula: Rozwój organizacji studenckich (samopomocowych, naukowych, religijnych) Uniwersytetu Jagiellońskiego i ich likwidacja w latach 1945–1953. *Rocznik Krakowski*. T. 69: 2003 s. 195–205, sum.

417. REIZES-DZIEDUSZYCKI Jerzy: Działalność wydawnicza Towarzystwa Biblioteka Słuchaczy Prawa we Lwowie w okresie autonomii galicyjskiej. [W:] Kraków – Lwów. Książki – czasopisma – biblioteki XIX i XX wieku. T. 6. Cz. 2. Pod red. Jerzego Jarowieckiego. Kraków 2003 s. 61–70.

418. RZEPIŃSKI Paweł: Z dziejów pułtuskiego harcerstwa w latach 1912–1948. [W:] Pułtusk. Studia i materiały z dziejów miasta i regionu. T. 5. Przewodn. zespołu red. Henryk Samsonowicz. Pułtusk 2003 s. 159–185.

419. SADOWSKA Joanna: „Rewolucja w niebezpieczeństwie” – czyli o początkach Związku Młodzieży Socjalistycznej. [W:] Polska i jej wschodni sąsiedzi w XX wieku. Studia i materiały ofiarowane prof. dr. hab. Michałowi Gnatowskiemu w 70-lecie urodzin. Red. nauk. Hanna Konopka, Daniel Boćkowski. Białystok 2003 s. 477–495.

420. STEUER Antoni: Harcerskie drużyny męskie w Bogucicach i w Zawodziu w latach 1919–1939. [W:] Parafia bogucicka – tradycja i współczesność. Księga jubileuszowa. Red. nauk. Wojciech Świątkiewicz, Janusz Wycisło. Wyd. 2. Katowice 2000 s. 370–378.

421. STOKFISZ Teresa: Zarys historii harcerstwa w Dąbrowicach. *Kutnowskie Zeszyty Regionalne*. T. 7: 2003 s. 139–154.

422. TĘCZA wspomnień, tęcza marzeń. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Płockiej 1993–2003. Zespół red. Angelika Bober [i in.]. Płock 2003 Płocki Inst. Wydawniczy; KSMDP ss. 127, il.

423. WIERZBICKI Marek: Rozpad i likwidacja Związku Młodzieży Polskiej w latach 1956–1957. [W:] Władza a społeczeństwo w PRL. Studia historyczne. Pod red. Andrzeja Friszke. Warszawa 2003 s. 77–114.

424. WILCZYŃSKI Leszek: Katolickie Stowarzyszenia Młodzieży na Śląsku w okresie II Rzeczypospolitej. *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*. [T.] 35: 2002 z. 1 s. 137–155, sum.

Oprac. Anna Gruca